VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C126 – BIN11**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 23 februari 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Johan Deckmyn tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het beleid van de Vlaamse Regering inzake het aanstellen van regeringscommissarissen en de opmerkingen ter zake van het Rekenhof 3
Met redenen omklede moties 14

Vraag om uitleg van mevrouw Linda Vissers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijke subsidiëring van minaretten, en dit naar aanleiding van de recente bouw van een minaret door een door de Vlaamse overheid erkende moskee 14

Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de openbaarheid van bestuur bij de OCMW's 17

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de verhoging van de pensioenleeftijd 20

Vraag om uitleg van de heer Kurt De Loor tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de combitaks zoals vermeld in omzendbrief BA-2004/03 25

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de precaire situatie van de Roma in Vlaanderen en het actieplan dat de minister vooropstelt 28

Vraag om uitleg van de heer Kurt De Loor tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over gemeenschapsgericht werken als straf en de rol van de lokale besturen daarin 35

■

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder

Interpellatie van de heer Johan Deckmyn tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het beleid van de Vlaamse Regering inzake het aanstellen van regeringscommissarissen en de opmerkingen ter zake van het Rekenhof

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Voorzitter, minister, een rapport van het Rekenhof maakte recent bekend dat het compleet onduidelijk is hoeveel commissarissen en andere afgevaardigden er bij de Vlaamse overheid werken. Na de nobele intenties om in het kader van beter bestuurlijk beleid in 2001 te stoppen met deze regeringscommissarissen, werd dit voornemen in 2007 opnieuw begraven. Het Rekenhof heeft de diverse vertegenwoordigers die de Vlaamse Regering na de herstructurering weer heeft ingevoerd bij diverse openbare rechtspersonen onderzocht. Het heeft geconcludeerd dat het onduidelijk is hoeveel afgevaardigden en commissarissen er precies in de Vlaamse overheid actief zijn.

Bovendien is, behalve wat bezoldigingen en vergoedingen betreft, voor deze vertegenwoordigers nauwelijks iets generieks geregeld. Er bestaan geen generieke regels die de opdrachten en het statuut van de afgevaardigden en commissarissen precies vastleggen. Zo bestaat er bijvoorbeeld voor de wijze van aanstelling en ontslag, de noodzakelijke competenties, de tijdsbesteding enzovoort geen enkele generieke regeling. Hierdoor bestaan er in de praktijk sterke verschillen tussen de verschillende afgevaardigden en commissarissen.

Naar aanleiding van de problematiek van de regeringscommissarissen vroeg ik tijdens de recente begrotingsbesprekingen aan minister-president Peeters om meer duidelijkheid over deze problematiek. De minister-president verwees onder meer naar de passage in de begroting waarin men het onder andere heeft over “het herdenken van de figuur van regeringscommissaris”. Ik dacht tijdens die bespreking te begrijpen dat de overheid toch vond dat daar een en ander moest worden veranderd.

Naar aanleiding van deze vraagstelling tijdens de begrotingsbesprekingen diende ik een hele reeks gedetailleerde vragen in naar de werking en de status van de regeringscommissarissen die door de Vlaamse Regering worden tewerkgesteld. Ook u, minister, ontving hierover een vraag. Ze werden allemaal gebundeld. Minister-president Peeters kreeg de opdracht om mij een gezamenlijk antwoord te bezorgen.

Mijn vragen werden op 2 december 2009 ingediend en waren 2 maanden later eigenlijk nog altijd niet beantwoord. Ze zijn ondertussen eindelijk wel beantwoord, doch niet volledig. De antwoorden van minister Crevits laten nog even op zich wachten, tenzij ik vandaag of gisteren nog iets zou hebben gemist. Misschien is dit juist omwille van het feit dat er – zoals De Tijd in een aantal artikels stelt – zoveel mist hangt rond deze zaak van de regeringscommissarissen. Deze krant citeert het Rekenhof met passages zoals “Bij gebrek aan een generieke regelgeving kan niet zonder meer worden gesteld dat elke cumulatie onwettelijk is” en “op het vlak van bestuur, integriteit, gevaar van partijdigheid of schijn van partijdigheid kunnen er evenwel vragen rijzen.”

Minister, collega’s, het is duidelijk dat er vragen rijzen. Ik kreeg een omstandig antwoord van de minister-president. Het is nog niet volledig, maar het telt toch 23 bladzijden. Ik heb het met veel genoegen en veel belangstelling gelezen, en ik was af en toe toch verbaasd. Ik vroeg onder meer naar de tijdsbesteding. Sommige regeringscommissarissen laten doodleuk weten – en ik citeer: “De regeringscommissaris houdt het aantal uren per week niet bij.” Ik vind dat een vreemd antwoord. Ik vind het nogal gênant om dit vast te stellen. Minister, ik ben zelf werkgever. Als ik mijn personeel vraag naar hun tijdsbesteding en een van mijn personeelsleden zou mij zeggen dat hij zijn tijd niet bijhoudt, dan denk ik dat hij een C4 zal krijgen.

Minister, ik heb het antwoord bij. Ik vind het een misprijzen tegenover de Vlaamse volksvertegenwoordiging, waarvoor de persoon in kwestie wel werkt, dat die in een officieel antwoord laat weten dat een Vlaamse volksvertegenwoordiger mag vragen wat hij wil, maar dat het hem niet aangaat en dat de persoon zijn tijd niet bijhoudt. Ik vind het relatief ernstig. Ik maak er groot bezwaar tegen. Ik zal de betrokkene niet bij naam noemen, maar iedereen kan die uit mijn vraag opmaken. Ik vind dit niet kunnen.

Ik beschik nog niet over alle cijfers, minister. Ik geef een voorbeeld. De regeringscommissaris bij de Limburgse Reconversiemaatschappij (LRM) verdient 42.000 euro per jaar voor een job van 20 uur per maand. Die cumuleert dit dan nog met een job van regeringscommissaris bij De Lijn. Daar weet ik nog niets van. Begin december heb ik mijn vraag ingediend. Het is nu februari. Ik heb nog altijd geen antwoord van minister Crevits over de tijdsbesteding in de verdienste van deze persoon. Daar heb ik het raden naar. Er wordt ook verwezen naar de Vlaamse minister van Financiën. Eerlijk, minister, ik vermoed dat De Lijn niet onder die minister valt, maar onder minister Crevits. Onduidelijkheid troef. Ik koppel terug naar het artikel in De Tijd: heel veel mist.

Ik heb een schriftelijke vraag gesteld, waarop ik een omstandig antwoord heb gekregen, waarvoor dank aan de diensten, aan de minister-president en alle ministers. Maar uiteindelijk, na de vraag te hebben gesteld begin december, heb ik nu nog altijd geen volledig antwoord. Uit delen van het antwoord kan ik nu al opmaken dat er fouten in het antwoord staan. Ernstige aantijgingen dus, die min of meer aangeven dat Vlaamse ministers naar hartenlust hun gang kunnen gaan met betrekking tot de wijze van aanstelling, loon en ontslag van eventuele regeringscommissarissen.

Toen ik de interpellatie indiende, had ik nog geen antwoord op mijn schriftelijke vraag over alle regeringscommissarissen, intussen wel. Ik wil u enkele passages niet onthouden. Ik citeer: “Er is geen algemeen reglementair kader waarin formele criteria voor de aanstelling van regeringscommissarissen zijn vastgesteld. De aanstellingen gebeuren elk wat hem/haar betreft op voordracht van de bevoegde minister.” Verder lees ik: “Aangezien de functie bovendien een vertrouwensfunctie uitmaakt ten aanzien van de bevoegde minister is dit ook een belangrijk aspect.” Elke minister, ook u, kan dus naar eigen goeddunken een regeringscommissaris benoemen aan wie u het vertrouwen geeft zonder daaraan formele criteria te koppelen.

Ik geef nog een citaat uit het antwoord dat ik gekregen heb: “Voor de evaluatie van de regeringsafgevaardigden is er geen algemeen reglementair kader dat voorziet in een formele procedure. Aangezien het een vertrouwensfunctie betreft, komt het toe aan de bevoegde ministers, elk wat hem/haar betreft, om te oordelen of de regeringsafgevaardigde zijn/haar toezichtfunctie naar behoren vervult.” Ik concludeer opnieuw: willekeur troef. Als u iemand vindt die u als minister bevalt, kunt u hem zomaar in de functie van regeringscommissaris benoemen. Ongetwijfeld zult u mij tegenspreken, maar dat zijn de conclusies die ik trek uit het antwoord.

Als uitsmijter geef ik nog een laatste citaat. Ik vroeg naar evaluaties en dergelijke, die belangrijk zijn in deze materie. Als u iemand benoemt als regeringscommissaris, zijn evaluaties toch op hun plaats. Ik betwist het nut van een regeringscommissaris niet. Hij kijkt toe op wat er met ons belastinggeld wordt gedaan. Maar dan vind ik als Vlaams volksvertegenwoordiger dat wij erop moeten toezien dat de persoon in kwestie goed wordt geëvalueerd, omdat die een belangrijke functie heeft. En dan lees ik: “De bevoegde minister zal daarin autonoom over een appreciatierecht beschikken.” Ik sprak daarnet al over willekeur bij de aanstelling van regeringscommissarissen. Als het gaat over het evalueren, minister, vind ik het antwoord ook willekeurig en soms toch erg vrijblijvend.

Ik heb daarnet al gezegd dat ik zelf werkgever ben en mensen moet evalueren. Minister, ik evalueer mensen in mijn bedrijf op basis van een functiebeschrijving en niet op basis van appreciatie. Ik heb daar ernstige bedenkingen bij.

Minister, welke maatregelen hebt u genomen om de rol, de aanstelling, de aanwervings- en selectievoorwaarden, de functie-uitoefening, de evaluatie, de deontologie en de onverenigbaarheden van de Vlaamse regeringscommissarissen in een transparante regelgeving te gieten? Uit alle elementen die ik net heb aangehaald, blijkt immers heel duidelijk dat er geen sprake is van transparantie, dat er heel veel vragen rijzen over de manier van werken. Na 2 maanden wachten op de antwoorden op een schriftelijke vraag beschik ik nog altijd niet over de noodzakelijke informatie.

Heeft de Vlaamse Regering in het kader van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003 bij het begin van de nieuwe legislatuur dan ook geen stappen overwogen met betrekking tot – en ik citeer dan de minister-president – "het herdenken van de figuur van regeringscommissaris"?

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, minister, geachte leden, het Rekenhof heeft een diepgaand onderzoek verricht naar de werking van die regeringscommissarissen in tal van instellingen die ressorteren onder de Vlaamse overheid.

Ik sluit me aan bij de heer Deckmyn wat één belangrijk aspect betreft dat me bijzonder bezighoudt, namelijk die onduidelijke cumulregeling bij de aanstelling van regeringscommissarissen. Nu moeten we blijkbaar vaststellen dat er gewoon geen afdoende regeling is. De meeste regeringscommissarissen oefenen die functie niet uit in hoofdberoep. Meestal zijn ze kabinetsmedewerker, ambtenaar. Ze cumuleren dat ambt van regeringscommissaris dus met andere bestuursmandaten, zowel in publieke als in privéorganisaties. Momenteel bestaat er dus geen generieke regelgeving. Die cumul is op zich dus niet echt onwettig. Het lijkt me belangrijk dat er duidelijke regels zijn ter zake. Er zou immers sprake kunnen zijn van belangenvermenging. Ik druk me dan zeer voorzichtig en zeer voorwaardelijk uit. Het is belangrijk dat, als iemand wordt aangesteld als regeringscommissaris, afdoende wordt nagegaan wat zijn hoofdberoep en zijn nevenfuncties zijn. Uiteindelijk vertegenwoordigt hij immers de regering. Dat is toch wel een zeer belangrijke functie. Het gaat dan niet alleen over de aanwending van de publieke financiële middelen, wat zeer belangrijk is, maar ook over het feit dat hij, voor het beleidsdomein waarvoor hij aangeduid is, over belangrijke bevoegdheden beschikt binnen de raad van bestuur, in naam van de overheid die hem heeft aangeduid.

Minister, is het niet mogelijk ter zake een regeling uit te werken? Dan gaat het ook over de criteria op basis waarvan die regeringscommissaris wordt aangesteld en desgevallend ontslagen. Er zouden voor de buitenwereld, voor de burger duidelijke criteria moeten bestaan, zodat er transparantie is bij de aanstelling en bij het ontslag. Er moet ook transparantie zijn over die cumul. We moeten vaststellen dat vele regeringscommissarissen naast hun hoofdberoep nog tal van andere functies uitoefenen, in andere raden van bestuur. Het is van belang dat ter zake een duidelijke regelgeving wordt uitgewerkt.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Toen ik een aantal weken geleden kennis heb genomen van het rapport van het Rekenhof, heb ik ook de wenkbrauwen gefronst toen bleek dat de Vlaamse overheid niet goed kan zeggen hoeveel regeringsafgevaardigden en -commissarissen en dergelijke er zijn. Het lijkt me niet zo gigantisch moeilijk om dat precies in kaart te brengen. We weten dat het hier over enkele tientallen, misschien honderden instellingen gaat, maar goed, mits een beetje onderzoekswerk moet die vraag zeker kunnen worden beantwoord.

Andere punten uit het rapport hadden me aangezet tot het indienen van een aantal schriftelijke vragen, anticiperend op het feit dat, mocht ik ze hebben ingediend als vragen om uitleg, me misschien zou worden gevraagd er schriftelijke vragen van te maken. Die schriftelijke vragen zijn echter nu al enkele weken in behandeling, zodat ik me graag aansluit bij de interpellant.

Ik ga ervan uit dat we nu niet gedetailleerd kunnen ingaan op al die punten, maar bij het lezen van het rapport rezen ook bij mij vragen over de aanstellingsvoorwaarden, over de capaciteiten waarover die mensen moeten beschikken, over de nevenfuncties die ze bekleden. Dan was er ook het overleg tussen de afgevaardigde van een vakminister en de afgevaardigde van de minister van Financiën en Begroting. In welke mate stemmen zij de zaken op elkaar af? Verloopt dat momenteel goed? Werken ze naast elkaar of maken ze daar gezamenlijk werk van? Een belangrijke vraag aan de diverse leden van de Vlaamse Regering was ook of er de afgelopen jaren bepaalde beslissingen door hun afgevaardigden zijn tegengehouden. Hebben die afgevaardigden daadwerkelijk een impact gehad op het beleid? Hebben ze de instellingen behoed voor fouten? Dat is uiteindelijk hun taak. Ze zetelen daar ook als waakhond. Ze moeten rapporteren aan de minister, maar ook ingrijpen als er iets fout dreigt te gaan.

Ik wil natuurlijk wel wachten op het antwoord op de schriftelijke vragen, als die ooit ontvankelijk worden verklaard, maar ik zou heel graag ook weten hoe dat systeem nu werkt. Blijkt daadwerkelijk dat die mensen een meerwaarde hebben? Ik zou graag het bewijs krijgen van die meerwaarde, een bewijs dat het systeem goed werkt. Anders moet het systeem worden verfijnd of moeten er eventueel een aantal zaken worden afgeschaft, als blijkt dat die functie geen meerwaarde heeft. Er zijn dus toch nog heel wat vragen naar aanleiding van het rapport van het Rekenhof. We zullen zien in welke mate de minister daar nu op kan antwoorden. Ik heb er begrip voor dat als mijn vragen ooit worden ontvankelijk verklaard, ik het antwoord dan zal kunnen lezen.

De voorzitter: Collega's, ik verneem van de commissiesecretaris dat er een gigantische inhaaloperatie heeft plaatsgevonden tijdens het reces, waardoor alle schriftelijke vragen zijn doorgestuurd en nu bij de kabinetten liggen. Wij hopen op een spoedige beantwoording. Ook uw vraag, mijnheer Kennes, zit daarbij.

Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Collega's, ik wil het parlement vragen om de ministers voor een keer een verdubbeling van de tijd te geven om te antwoorden. Ik hoor dat in de krokusvakantie door het inzetten van alle secretarissen van de commissies in een keer vijfhonderd vragen op ons afkomen die we moeten beantwoorden binnen de gewone termijn. Dat komt omdat er hier een bottleneck was ontstaan, maar die komt nu op de administratie af. Ik probeer geen enkele achterstand te hebben in het beantwoorden van de vragen, maar als je er tientallen in een keer krijgt en je wil een serieus antwoord geven, is dat moeilijk. Ik zeg dit los van het antwoord op de vragen hier.

De voorzitter: Mijnheer de minister, een oplossing zou kunnen zijn om de vragen waar u geen tijd voor vindt, om te zetten in mondelinge vragen in de commissie.

Minister Geert Bourgeois: We vinden daar de tijd voor. Alleen heb ik begrepen dat het parlement geen tijd heeft om de vragen te verwerken en de commissiesecretarissen heeft ingeschakeld om de bottleneck op te lossen. Ik vrees dat onze administratie nu zal zeggen dat er een bottleneck is. Maar goed, ik heb tot nu toe geen achterstand. Het is wel heel kort als je in één keer vijfhonderd vragen krijgt. Dit geheel ter zijde en los van het antwoord op de vragen.

Collega's, ik vraag begrip voor het feit dat ik op een aantal concrete niet vooraf ingediende vragen geen antwoord kan geven. Mijnheer Kennes, ik kan geen antwoord geven op uw vraag, die wel interessant is, of er gevallen zijn waarin de regeringsafgevaardigden of –commissarissen een beslissing hebben tegengehouden of ervoor hebben gezorgd dat er beroep wordt aangetekend. Ik denk bovendien dat deze vraag best per minister wordt beantwoord, want dat behoort tot de bevoegdheid van de functionele minister.

In totaal zijn 81 mensen aangesteld als regeringsafgevaardigde of -commissaris. 22 daarvan vallen onder de regeling kaderdecreet Bestuurlijk beleid, 62 vallen niet onder die regeling. De som van die twee getallen is meer dan 81. 3 daarvan bekleden verschillende mandaten

waarvan er één of meer onder de regeling van het kaderdecreet vallen of er niet onder vallen, vandaar deze cijfers.

Ik zie niet het probleem van transparantie inzake het aantal afgevaardigden. Ik begrijp niet dat het Rekenhof daar een punt van maakt. Al die aanwijzingen tot commissaris worden gepubliceerd in het Staatsblad. Die informatie is dus toegankelijk, net zoals de aanstellingen van de leidend ambtenaren worden gepubliceerd. Er is geen aparte lijst van, maar ze zijn allemaal bekend en iedereen kan daar kennis van nemen. Er is dus volledige transparantie. Bovendien houdt mijn administratie ook een lijst bij van afgevaardigden als samenvatting van voor het publiek beschikbare informatie. Het Rekenhof had die moeten vragen aan Bestuurszaken. Er zou kunnen meegedeeld zijn hoeveel mensen er zijn aangesteld. Dat is niet gevraagd. In elk geval wordt elke aanstelling gepubliceerd, en daarover kan dus geen discussie ontstaan, het gebeurt in volle transparantie. De lijst is net zo min beschikbaar als de lijst van de leidend ambtenaren op zich ergens beschikbaar is.

Er zijn in hoofdzaak twee regelingen, zoals ik al zei. Er zijn een aantal regeringscommissarissen en -afgevaardigden die onder artikel 23 van het kaderdecreet vallen. Daar is een algemeen decretaal kader voor. We hebben dat ingevoerd in 2007. Ik heb dat ontwerp in het parlement gebracht. Het was een reparatiedecreet op Bestuurlijk beleid. Dat heeft bijval gekregen van het hele parlement, ook van uw fractie, mijnheer Deckmyn, omdat het Bestuurlijk beleid in 2003 ervan uitgegaan was dat we alle zaken zouden verzelfstandigen tot publiekrechtelijke EVA's, die worden gebonden door beheersovereenkomsten.

Er zijn een aantal controlemechanismen die hun werk maar moeten doen, maar na verloop van tijd bleek dat de minister onvoldoende zicht had op zaken die gebeuren en onvoldoende in de mogelijkheid verkeert om, waar nodig, verantwoording af te leggen tegenover het parlement en de bevolking. Daar komt het in essentie op neer. Dat is de reden waarom het reparatiedecreet er is gekomen. De minister moet kunnen antwoorden op vragen die gesteld worden, ook over de EVA's. Als je geen afgevaardigde hebt, ben je moeilijk geplaatst om dat te doen. Als er een onafhankelijke instelling werkt waar je niet nauw bij betrokken bent, dan wordt het moeilijk. Ik vind het persoonlijk in een parlementaire democratie belangrijk dat er maar één verantwoordelijkheid is: die van de minister. Daarom is de figuur van de regeringscommissaris opnieuw ingevoerd. Er zijn destijds tussenkomsten van twee fracties geweest. Die waren het eens met de teneur. Het ontwerp is ook goedgekeurd.

Voor de regeringscommissarissen en -afgevaardigden die daar niet onder vallen, is er geen algemeen reglementair kader dat voorziet in een procedure. De aanstelling gebeurt op voordracht van de bevoegde minister, die daarin autonoom is en over een appreciatierecht beschikt.

Uit de aard van de functie en uit de taakstelling van de regeringscommissarissen vloeit voort dat, naast een degelijk algemeen inzicht, ook ervaring en kennis aangewezen zijn van het bestuur, de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en -procedures. Voor regeringscommissarissen van wie wordt gevraagd om de instelling waarin zij actief zijn, van zeer dichtbij op te volgen, is ook een specifieke kennis vereist of moet er de wil en de interesse zijn om zich in te werken in de inhoudelijke materie en het beleidsveld waarin de betrokken instelling actief is. Voor de regeringscommissaris die de minister bevoegd voor financiën en begroting vertegenwoordigt, is inzicht in en kennis van financieel-budgettaire aangelegenheden noodzakelijk.

Het gaat dus om een vertrouwensfunctie bij de bevoegde minister. Ik kom daar nog op terug, mijnheer Deckmyn, want ik ben het niet eens met uw kwalificatie van het contract van de regeringscommissaris. Het Rekenhof zegt vervolgens dat er geen duidelijke regels zijn die de opdracht en het statuut van de afgevaardigden bepalen. Er is natuurlijk een algemene basis vervat in artikel 9 van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen.

Bovendien is er een decretale verankering: in artikel 23 van het kaderdecreet Bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, dat in 2007 is gewijzigd, wordt gezegd dat de opdracht van de regeringsafgevaardigde bestaat uit "toezicht op de overeenstemming van de verrichtingen en de werking van het agentschap met het algemeen belang. Hij waakt over de naleving van de wetten, de decreten, de ordonnanties en de reglementaire besluiten, het organieke statuut van het agentschap en de beheersovereenkomst. De regeringsafgevaardigde, op voordracht van de minister bevoegd voor financiën en begroting oefent hetzelfde toezicht uit met betrekking tot alle beslissingen met een budgettaire en een financiële weerslag. De opdrachten van een commissaris voor een entiteit die geen EVA is, valt dus niet onder het kaderdecreet Bestuurlijk beleid gewijzigd met het decreet van 18 april 2007. De aanstelling, net zoals de opdracht, zijn afhankelijk van de entiteit opgenomen in een oprichtingsdecreet, een beslissing of een besluit van de regering of in de beheersovereenkomst."

Steeds vindt men dus een basis, maar een generieke regeling waarbij het statuut van die commissaris wordt vastgelegd, bestaat niet. Dat statuut krijgt vorm in verschillende regels. Met betrekking tot de vergoedingen kan ik u het volgende meedelen. Voor de commissarissen bij de publiekrechtelijk vormgegeven EVA's is het vergoedingssysteem generiek vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007. De regeringscommissarissen ontvangen dezelfde vergoeding als de leden van de raad van bestuur van het agentschap waarop ze toezicht uitoefenen. De vergoeding bestaat uit een vaste vergoeding op jaarbasis en een presentiegeld per vergadering van de raad van bestuur waaraan de regeringscommissaris heeft deelgenomen. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de categorie waarin het betrokken agentschap in dat besluit van 9 maart 2007 is ingedeeld.

Voor een aantal andere instellingen en ondernemingen is het vergoedingssysteem generiek geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 1988 houdende sommige maatregelen tot harmonisatie van de toelagen en presentiegelden aan commissarissen, gemachtigden van financiën, afgevaardigden van de Vlaamse Regering, voorzitters en leden van niet-adviserende bijzondere commissies of van raden van bestuur van instellingen en ondernemingen die onder de Vlaamse Regering ressorteren. Dit besluit voorziet in een vergoeding voor de commissarissen, gemachtigden van financiën en afgevaardigden. Die vergoeding is een forfaitaire jaarlijkse toelage en een presentiegeld. Voor de EVA's en de niet-EVA's is het systeem hetzelfde: de hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de categorie waarin de betrokken instelling of onderneming is ingedeeld. De betrokken instellingen en ondernemingen, en hun indeling in een van de drie categorieën, zijn vastgesteld in het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 1988, dat meermaals is gewijzigd.

Daarnaast zijn er nog een aantal andere instellingen, vennootschappen en verenigingen waarvoor de vergoeding voor de regeringscommissaris wordt geregeld in de specifieke regelgeving met betrekking tot de betrokken instelling, vennootschap en vereniging.

Met betrekking tot de evaluatie kan ik het volgende meedelen. Er is geen algemeen reglementair kader dat de formele procedure voor de evaluatie van de regeringscommissarissen regelt. Aangezien het een vertrouwensfunctie betreft, is het de taak van de bevoegde minister voor wat hem of haar betreft om te oordelen of de regeringscommissaris zijn of haar toezichtsfunctie naar behoren vervult. In artikel 23 van het kaderdecreet Bestuurlijk beleid staat in het algemeen dat de toevertrouwde taken beschreven worden in een verslag aan de minister die hem of haar heeft voorgedragen. In eerste instantie is het de minister die het functioneren van de regeringscommissaris beoordeelt.

Met betrekking tot deontologie: voor de publiekrechtelijk vormgegeven EVA's bepaalt artikel 23, paragraaf 7 van het kaderdecreet Bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, zoals ingevoegd bij het decreet van 27 april 2007, dat de Vlaamse Regering een regeling inzake de deontologie en de onverenigbaarheden van de regeringscommissarissen kan treffen. Dergelijke algemene regeling is tot vandaag nog niet uitgewerkt. Wel is het zo dat regeringscommissarissen, als onderdeel van het overheidsbestuur, de algemene beginselen van

behoorlijk bestuur in acht moeten nemen en bijvoorbeeld geen rechter en partij kunnen zijn. Voor sommige agentschappen en instellingen zijn onverenigbaarheden voor de regeringscommissarissen in de specifieke oprichtingsdecreten of besluiten van de Vlaamse Regering opgenomen.

Voor de EVA's bestaat er een regeling. In het decreet van 15 december 2006 betreffende corporate governance en andere bepalingen inzake de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid wordt de functie en ook de aanstelling van de regeringsafgevaardigde voor een aantal van de investeringsmaatschappijen uitgewerkt. De omschrijving 'regeringscommissaris' of 'regeringsafgevaardigde' dekt vele ladingen. Regeringsafgevaardigden aangesteld bij de Universiteit Gent, bij een investeringsmaatschappij zoals LRM of bij een grote vennootschap zoals BAM hebben complexe en intensieve controletaken en ook grote verantwoordelijkheden wegens de rechten die zij bezitten. Een mandaat dat echter ontstaat doordat een vzw zelf aan de Vlaamse Regering aanbiedt om een afgevaardigde van de minister zonder stemrecht op te nemen in de raad van bestuur, is minder intensief qua opvolging maar ook qua verantwoordelijkheden. In een aantal oprichtingsdecreten en beheersovereenkomsten en dergelijke worden specifieke bepalingen opgenomen voor de afgevaardigde, afgestemd op de entiteit waarop ze van toepassing zijn.

Hoewel sommige aspecten van de rechtspositieregeling niet of slechts gedeeltelijk apart zijn geregeld, levert dit in de praktijk, wat de dagelijkse werking van de regeringscommissarissen betreft, geen problemen op. Aangezien, zoals het Rekenhof zelf stelt, de functie van regeringsafgevaardigde of -commissaris en van gemachtigde van financiën in belangrijke mate een vertrouwensfunctie bij de bevoegde minister is, acht de Vlaamse Regering het niet aangewezen een generieke regeling te treffen voor de wijze van aanstelling, eventuele selectie, evaluatie en ontslag. De minister stelt een vertrouwenspersoon aan, en de minister is ook verantwoordelijk.

Mijnheer Deckmyn, het gaat dus niet over een werknemer, maar over een mandataris of een lasthebber. De regels voor een mandaat staan in het Burgerlijk Wetboek: elke mandataris moet zijn job uitoefenen en de zorgplicht in acht nemen, zorgvuldig te werk gaan, gevolg geven aan de aanwijzingen van de lastgever, de lastgever op de hoogte brengen van zijn verrichtingen en verantwoording afleggen over zijn manier van werken. Een mandaat is ook steeds ad nutum opzegbaar. Als men aanstellingscriteria wil uitwerken, zit men met een totaal andere constructie. Dat werkt dan niet meer. In elke onderneming gebeurt de controle door mandaathouders in de raad van bestuur. Dat mandaat is ad nutum opzegbaar, want het gaat om een vertrouwensfunctie waarbij algemene regels moeten worden nageleefd.

Het parlement interpelleert nooit de regeringscommissaris, maar wel de minister. De minister oefent via zijn mandataris – die geen werknemer is – de controle uit en de minister moet daarover verantwoording afleggen. Het parlement moet dus goed nadenken vooraleer men ingaat op wat de heer Deckmyn schijnt te suggereren. Hij suggereert dat het om werknemers moet gaan die aan een aantal criteria moeten beantwoorden.

De heer Johan Deckmyn: Dat heb ik niet gezegd.

Minister Geert Bourgeois: U sprak over C4's en opzeggingen. Dat behoort tot het arbeidsrecht. Ik stel daarentegen dat het arbeidsrecht niet van toepassing is; het gaat om mandaathouders met een vertrouwensfunctie, precies zoals aandeelhouders in vennootschappen daartoe personen aanduiden.

Moet er een deontologische regeling komen? Ik wil dat onderzoeken. Zoals u weet, werken we aan een single audit voor de Vlaamse overheid. De taak en de rol van de regeringscommissarissen zullen daarin worden opgenomen. Als zou blijken dat een regeling wenselijk of nodig is, dan zal ik daar uiteraard aan meewerken. Op dit ogenblik is daarover nog niets beslist. Ik wil natuurlijk voorkomen dat er problemen op het vlak van de integriteit ontstaan. De algemene regels van behoorlijk bestuur gelden, en aan dat bezoldigd mandaat hangen

verplichtingen vast. Regeringscommissarissen moeten die opdracht ter harte nemen. Het is evident dat men geen mandaat kan opnemen als tegengestelde belangen in het spel zijn. De regels in het Burgerlijk Wetboek, de rechtspraak en de rechtsleer gaan al erg ver in het bieden van garanties. Ik zal evenwel onderzoeken of een deontologische code nodig is.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Minister, vooreerst wil ik zeggen dat u een retorische truc gebruikt door bepaalde zaken die ik niet heb gezegd te weerleggen. In dit verband is het belangrijk te noteren dat ik geen problemen heb met een controle. Het is belangrijk dat de Vlaamse Regering controle uitoefent op de instellingen. Ik heb evenwel problemen met de transparantie en de duidelijkheid, en daarom heb ik mijn interpellatie gehouden.

U ondernam een verdienstelijke poging om duidelijk te maken dat alles in orde is, maar ik blijf toch van mening dat hierover een flou artistique hangt. Als ik minister zou zijn, zou ik bij wijze van spreken mijn collega, de heer Caron – met alle sympathie –, als regeringscommissaris kunnen voordragen – gesteld dat hij dat zou aanvaarden. In de huidige omstandigheden is het dus perfect mogelijk om dat te doen.

Wat vertegenwoordigen regeringscommissarissen en afgevaardigden van de regering? Minister, u beweert dat er volledige transparantie is, ik vind van niet. Ik geef een voorbeeld. Iemand die ik een beetje ken, is regeringscommissaris bij de Universiteit Gent. Die heeft het loon van een gewoon hoogleraar. Ik stel een vraag naar de verdienste, maar in het antwoord van 23 bladzijden lang kom ik enkel te weten dat hij het loon van een gewoon hoogleraar heeft. In tegenstelling daarmee krijg ik wel andere lonen van 42.000 euro per jaar. Neem me niet kwalijk dat ik niet zo beslagen ben dat ik zou weten wat het loon van een gewoon hoogleraar is. Ik weet het niet en ik weet het nog altijd niet. Van transparantie gesproken, minister, ik had toch wat cijfers verwacht.

Wat cumuls betreft, haal ik toch maar opnieuw het voorbeeld van de LRM aan: iemand die 42.000 euro per jaar verdient. Begin december heb ik de vraag gesteld. Ik heb het antwoord gekregen, maar niet volledig. Er is volstrekte transparantie. Begin december ligt al enkele maanden achter ons. Ik weet nog altijd niet hoeveel die persoon in totaal verdient en welke functie die uitoefent. Zelfs in de schriftelijke antwoorden bespeur ik fouten. Ik kreeg een mededeling dat die persoon onder de bevoegdheid valt van minister Muyters, terwijl ik dacht dat De Lijn onder de bevoegdheid van minister Crevits valt. Zelfs bij de diensten weet men niet goed waar het thuishoort.

Voor het aantal uren dat per week wordt gepresteerd, verwijs ik toch nog maar eens, behoorlijk cynisch, naar het antwoord dat ik heb gekregen van de regeringscommissaris van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Ik blijf daarmee een probleem hebben. De persoon in kwestie stelt doodleuk dat hij het aantal uren per week niet bijhoudt. Het is blijkbaar niet belangrijk om dat aan de volksvertegenwoordiging mee te delen. Is dat transparantie, minister?

Ik citeer een ander antwoord dat ik krijg: “Ik verplicht mijn commissarissen overigens niet tot het bijhouden van een tijdregistratieboekhouding.” Nu, dat heb ik ook niet gevraagd. De meeste regeringscommissarissen hebben geantwoord dat ze ongeveer zoveel uur werken, dat ze ongeveer zoveel vergaderingen per maand hebben, dat ze dat en dat te doen hebben en dat komt dan ongeveer op een bepaald aantal uren uit. Daar kan ik mee leven. Ik wil het niet op de minuut of zelfs op het uur weten, maar ik verwacht wel een beetje respect voor de volksvertegenwoordigers als zij vragen hoeveel tijd er gaat naar die controlefunctie. Dan krijg ik aan de ene kant rechtstreeks van een regeringscommissaris het antwoord dat die dat niet bijhoudt en aan de andere kant in een ander dossier het antwoord van een minister dat die zijn commissarissen overigens, met de nadruk op overigens, niet tot het bijhouden van een tijdregistratie verplicht. Ik verwacht iets meer engagement.

De heer Kennes heeft ook verwezen naar vragen die hij zelf heeft gesteld, terecht denk ik. Hij verwacht ook antwoorden, liefst binnen een beperkt tijdbestek. Ik meen dat hij met dezelfde problematiek zit: vragen stellen en geen bevredigend antwoord krijgen, zeker niet binnen een bepaald tijdbestek. Goed, onduidelijkheid troef. Minister, de heer Kennes behoort tot de meerderheid en heeft heel wat vragen bij dit dossier. Het is eens te meer een bewijs dat er problemen zijn.

Minister, u zegt dat er geen probleem is, dat ik het volledig verkeerd zie en dat er totale transparantie is omdat de zaak volledig gepubliceerd is, ook in het Staatsblad. Als je het wil weten, zou je het kunnen vinden. U zegt dat er een opgemaakte puzzel ligt op tafel, terwijl ik enkel de verschillende puzzelstukjes zie liggen. Dit is geen voorbeeld van transparantie.

Ik heb de werknemers als voorbeeld aangehaald. Minister, u haalt de zaak wel uit zijn context. Ik toon me bijzonder verontwaardigd over het feit dat een regeringscommissaris gewoon stelde dat als ik hem naar zijn tijdbesteding vroeg, hij mij geen tijdbesteding wou geven. Ik heb een parallel getrokken, ik heb niet gezegd dat het hetzelfde was. Mocht in mijn bedrijf een werknemer hetzelfde antwoorden, zou die van mij een C4 krijgen. Ik schakel die statuten helemaal niet gelijk. Het is gemakkelijk om mij op die manier tegen te spreken. Ik zeg enkel, minister, dat je dat niet doet. Ik vind het bezwaarlijk dat iemand mij in het gezicht uitlacht als ik een ernstige vraag stel. Daarom heb ik het over willekeur.

Minister, u hebt gesproken over andere dossiers, zoals de regeringscommissaris bij BAM. Ik heb die vraag begin december gesteld. Ik heb nu nog altijd geen antwoord gekregen van minister Crevits. Dat is bijzonder laat en het pleit niet voor transparantie. Mocht het allemaal zo transparant zijn, had ik die antwoorden al veel sneller gekregen.

De heer Marnic De Meulemeester: Ik dank u voor uw antwoord, minister. Ik kom even terug op de onduidelijke cumulregeling. U verklaart zich toch bereid om te onderzoeken in hoeverre een deontologische code al dan niet noodzakelijk is. Het is belangrijk om te voorkomen. Het is beter om bij het aanduiden van de regeringscommissaris duidelijke regels te stellen waaraan die moet voldoen en een grondig onderzoek te laten voeren naar zijn nevenfuncties. Ik wil toch vragen dat er een deontologische code aan vooraf zou gaan.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik dank u voor uw antwoord, minister, dat u hebt gegeven op de interpellatie van onze fractieleider, die afwezig is.

De heer Johan Deckmyn: De interpellatie is ingetrokken.

De heer Marc Vanden Bussche: Dat weet ik niet. (*Gelach*)

Ik sluit me aan bij de heer Demeulemeester. Ik vind ook dat een deontologische code op zijn plaats zou zijn. Ook in de gemeenteraden hebben we een wettelijke verplichting om een deontologische code te maken voor het interne functioneren. Dan lijkt het me logisch dat ook regeringscommissarissen, die misschien een nog grotere deontologie aan de dag moeten leggen, een deontologische code zouden hebben als leidraad. Gelet op het aantal regeringscommissarissen zou dat een goede zaak zijn. U hebt in uw antwoord laten doorschemeren dat dat een mogelijkheid is. Maak er werk van, minister, het kan de werking enkel ten goede komen.

De heer Ward Kennes: De minister benadrukt terecht de bijzondere vertrouwensband tussen de afgevaardigde regeringscommissarissen en de ministers. Juist daarom komt het vooral toe aan het parlement, de eerste controleur van de minister, om vragen te stellen over de werking en het functioneren van die regeringscommissarissen. Misschien moeten we het instrumentarium verfijnen, maar de controle komt in de eerste plaats toe aan de parlementsleden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik wil mij bij een bekommernis aansluiten. In de realiteit in Vlaanderen zijn er bij de verschillende ministers en door de tijd heen uiteenlopende statuten, vergoedingen en verantwoordelijkheden voor de regeringscommissarissen. Dat is geen gezond

systeem. Ik twijfel niet aan de noodzaak of aan de functie van regeringscommissarissen op zich. Zoals de minister ook zegt, moeten we een aantal dingen duidelijker maken.

Ik wil één echt kritische bedenking maken. In bepaalde gevallen worden regeringscommissariaten uitgedeeld aan mensen als een financieel extraatje. Laat ons eerlijk zijn, we weten dat. Ik vraag me af of dat een goede techniek is. Ik ben het er wel mee eens, minister, dat u vertrouwenspersonen moet hebben. Elke minister moet regeringscommissarissen hebben om op zijn terrein in verzelfstandigde of sterk gesubsidieerde instellingen zijn beleid te vertegenwoordigen en te kunnen rapporteren als er minder goed zou worden bestuurd. Maar hier en daar is het fout gegroeid. Dat moet ook gezegd worden.

Minister Bourgeois: Mijnheer Deckmyn, u haalt voorbeelden aan van deelantwoorden die blijkbaar niet naar uw wens zijn. Ik ben niet mijn broeders of mijn zusters hoeder. U moet die ministers aanspreken als u op bepaalde vragen geen antwoord krijgt. U hebt dat allemaal niet in uw vraag aan mij opgenomen. Ik heb een antwoord gegeven aan de hand van het rapport van het Rekenhof, dat in uw vraag niet voorkwam, maar wel in die van de afwezige fractieleider van LDD. Ik heb een zeer omstandig antwoord gegeven. U vraagt nu cijfers. Die kan ik u zomaar op de banken niet geven. Dat is totaal onmogelijk. Bovendien moet u die aan de functionele minister vragen. Ik kan er met de beste wil van de wereld niet op antwoorden.

Collega's, de essentie van de vraag is of er problemen zijn van deontologie of onverenigbaarheden. Er wordt mij niets gesignaleerd. Ik zeg niet dat er geen problemen zijn, maar laat ons alstublieft niet naar aanleiding van een rapport van het Rekenhof, dat er naar mijn aanvoelen is gekomen na een eerste schriftelijke vraag van de heer Decaluwe in 2007, een probleem creëren dat er niet is.

Ik herhaal dat ik werk maak van de single audit, samen met het Rekenhof en de Inspectie van Financiën. Als daaruit blijkt dat er verscherpte of andere regels moeten komen voor de regeringscommissarissen, wil ik dat onder ogen nemen. Maar verwacht niet alle heil van een deontologische code, mijnheer Vanden Bussche. De plicht die de lasthebber nu heeft, de zorgplicht, is een open norm die heel strak is ingevuld door rechtspraak en rechtsleer.

Om bij het voorbeeld van de heer Deckmyn te blijven, kan ik mij onmogelijk inbeelden dat een minister parlementslid Caron zou kunnen aanstellen als regeringscommissaris. Dat zou een manifest geval zijn van tegenstrijdigheid van belangen. Het staat haaks op het mandaat. Je kunt geen mandaat uitvoeren voor een opdrachtgever en tegelijk iemand anders zijn belangen dienen. Zoals de heer Kennes zei, zou de heer Caron als lid van de controlerende macht, het parlement, in dit voorbeeld een opdracht uitvoeren voor de uitvoerende macht als controleur. Ik weet dat dit niet aan de orde is.

Om te verhinderen dat een commissaris een mandaat zou aanvaarden in een tegenstrijdigheid van belangen, hebben we geen deontologische code nodig. Dat kan niet. Meer nog, als die handelt met miskenning van zijn opdracht, schadeverwekkende beslissingen neemt, bepaalde zaken niet signaleert omdat hij er belang bij heeft om dat niet te doen, kan die de schade moeten vergoeden. Dat is dan iemand die de regels van het mandaat miskent. Daarvoor hebben we geen deontologische code nodig. Als dat aan de orde komt bij de single audit, zullen we dat bekijken en kijken of er maatregelen mogelijk zijn.

Ik denk dat ik correct en naar behoren heb geantwoord voor mijn onderdeel. Als u vindt dat bepaalde zaken nog niet duidelijk zijn, moet u de andere ministers daarop aanspreken.

De heer Johan Deckmyn: Minister, u bent onderlegd in het politieke discours. Ik had het daarnet niet over "parlementslid Bart Caron", maar over "mijn goede vriend Bart Caron". Daarmee wil ik maar aantonen hoe willekeurig een aanduiding als regeringscommissaris wel kan zijn.

Troost u, deels ben ik wel tevreden met uw antwoord. U hebt natuurlijk geantwoord op de vragen die ik heb gesteld, maar ik wil toch even stellen dat ik niet echt naar cijfers heb

gevraagd, maar heb verwezen naar het ontbreken van rapportering ter zake. Tussen het indienen van mijn interpellatieverzoek en dit ogenblik heb ik er uiteraard gegevens bij gekregen. Het staat me natuurlijk vrij de ondertussen gekregen gegevens te gebruiken in mijn vraag, omdat ze ter zake doen en mijn punt daadwerkelijk bewijzen en kracht bijzetten.

U stelde dat we geen problemen moeten creëren die er niet zijn. Excuseer, maar het Rekenhof heeft net gezegd dat er een probleem is, een probleem van transparantie. U schudt het hoofd, maar dan zou ik toch wel eens te rade gaan bij het Rekenhof. Dan hebben alle media het rapport van het Rekenhof verkeerd begrepen. Ik heb de kranten echter goed gelezen. We zullen het wellicht allemaal niet hebben begrepen, maar dan moet u het Rekenhof dringend zeggen waar het een fout heeft gemaakt in zijn perceptie van heel die zaak. Mijn conclusie is vooralsnog dat er inderdaad nog veel mist hangt, en om u te helpen die mist weg te nemen, zal ik een met redenen omklede motie indienen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Minister, u verwijst voortdurend naar tegenstrijdige belangen, net alsof dat de enige maatstaf is die in een deontologische code zou moeten worden vastgelegd. Ook voor gemeenteraadsleden bestaan er duidelijke bepalingen over tegenstrijdige belangen, vastgelegd in het Gemeentedecreet, maar desondanks werd het als nuttig beschouwd een deontologische code vast te leggen over de diverse verhoudingen. Zo was er onder meer de vraag of men in de loges kon gaan zitten, de vraag in welke mate men op reis kan gaan met de mensen die men controleert. Over al die zaken bestaat er inderdaad een soort flou artistique. Een deontologische code kan duidelijkheid scheppen ten behoeve van de regeringscommissarissen.

Ik denk dat er inderdaad onduidelijkheid bestaat ter zake. Er zijn voorbeelden bekend van mensen die te ver gaan ten opzichte van die mensen die ze moeten controleren. Een deontologische code zou dat kunnen verhelpen. Ik pleit er dan ook voor een dergelijke code in te stellen.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: De minister heeft niet beweerd dat alles rozengeur en maneschijn is. Zo heb ik het toch begrepen. Hij heeft zelf gesteld dat er nog een en ander moet worden opgehelderd. We zien zijn voorstellen ter zake met vertrouwen tegemoet.

Mijnheer Deckmyn, ik begrijp dat u er aanstoot aan neemt dat een van de regeringscommissarissen u meldt geen tijdsregistratie bij te houden. Mocht u redenen hebben om aan te nemen dat die persoon zijn werk niet behoorlijk doet, dan moet u zich wenden tot de bevoegde minister. *(Opmerkingen van de heer Johan Deckmyn)*

Wat de deontologie en dergelijke meer betreft, de jongste 10 à 20 jaar leven we in een cultuur van een toenemend spreekrecht en soms spreekplicht voor ambtenaren. De vraag in welke mate zoiets voor een regeringscommissaris of -afgevaardigde van toepassing kan zijn, is ook een element dat moet worden opgehelderd. Ik wil echter de minister bijtreden wat dat betreft: die regeringsafgevaardigde is geen ambtenaar, geen personeelslid van het Vlaams Parlement. Als hij rechtstreeks wordt benaderd door een parlementslid en zich afvraagt of hij dat kan of mag zeggen, dan kan hij nog altijd zijn paraplu openen en naar de minister verwijzen, die dan gehouden is om te antwoorden.

Ik vond het ook niet erg hoffelijk om een dergelijk antwoord te geven aan een parlementslid, maar strikt genomen moet een regeringsafgevaardigde op de eerste plaats verantwoording afleggen aan de minister, en is die minister verantwoording verschuldigd aan dit parlement.

Voorzitter, namens de meerderheid zullen wij ook een met redenen omklede motie indienen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heren Segers, Dehandschutter en Kennes, mevrouw Brouwers en de heer De Loor en door de heer Van Hauthem werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Linda Vissers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de mogelijke subsidiëring van minaretten, en dit naar aanleiding van de recente bouw van een minaret door een door de Vlaamse overheid erkende moskee

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Voorzitter, minister, geachte leden, de islamisering van Limburg, Vlaanderen en Europa is onheilspellend en neemt steeds grotere proporties aan. Na onder meer het gescheiden zwemmen in onze zwembaden en halal voedsel in onze scholen, wil de moslimgemeenschap ook het straatbeeld in onze steden en gemeenten islamiseren. Vorig jaar bleek ter gelegenheid van een Zwitsers referendum nog dat er bij de bevolking geen enkel maatschappelijk draagvlak bestaat voor de bouw van minaretten. Toen sprak 57 percent van de Zwitserse bevolking zich uit voor een verbod op de bouw van minaretten. Dat getuigt van gezond verstand. Trouwens, een opiniepeiling op de website van De Standaard heeft aangetoond dat ook in Vlaanderen een grote meerderheid van de bevolking voorstander is van een minarettenverbod.

De bouw van een minaret is een politiek statement. De bouw van een minaret door een moskee is een uiting van de niet-integratie in onze samenleving en staat symbool voor het islamimperialisme en de islamisering van onze samenleving. Het is onaanvaardbaar dat de Vlaamse belastingbetaler financieel moet opdraaien voor de bouw van een minaret door een moskee.

Een erkende moskee die recent een minaret heeft gebouwd, werd in mei 2009 door toenmalig Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Keulen erkend, wat voor de moskee natuurlijk de weg opende naar subsidiëring met Vlaams en provinciaal belastinggeld. Uit het erkennings-dossier blijkt dat deze moskee in haar financiële planning een buitengewone provinciale toelage van 10.000 euro heeft opgenomen, die de tekorten in de werking van de moskee moet dekken, onder meer veroorzaakt door de bouw van de minaret. De vermoedelijke kostprijs van de minaret zou 75.000 euro bedragen. Bovendien kan de moskee mogelijk ook rekenen op financiering via het Vlaams Bouwfonds.

Minister, hebt u inmiddels al aanvragen van moskeeën binnengekregen voor een subsidiëring van de bouw van minaretten door het Vlaams Bouwfonds? Kan een moskee provinciale subsidies gebruiken om de bouw van een minaret te financieren? Als de werkingstekorten van een moskee onder meer worden veroorzaakt door de constructie van een minaret, moet de provincie dat tekort dan bijpassen? Hebben er inmiddels nog andere erkende moskeeën dan de genoemde Yesil Camiimoskee aangekondigd een of meer minaretten te zullen bouwen? Hebt u contacten gehad met de betrokken moskee in Houthalen-Helchteren met betrekking tot de bouw van de minaret? Welk standpunt hebt u daarbij ingenomen?

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, geachte leden, mevrouw Vissers, de teneur van uw vraag doet me de haren ten berge rijzen. Ik kan er eigenlijk niet goed bij. Ik voel me net alsof ik door de teletijdmachine van professor Barabas wordt teruggeworpen in

de tijd van de godsdienstoorlogen. Ik voel me in de schuilkerk Ons' Lieve Heer op Solder in Amsterdam. Daar – we zullen de rollen eens omkeren – moesten de katholieken hun godsdienst beleven op een zolder, in het geheim, omdat ze door het onverdraagzame protestantisme zoals dat zich toen manifesteerde, werden vervolgd. Daarbij werden sinterklaasmarkten en Sinterklaas verboden door de protestanten en was ook sprake van een Beeldenstorm.

Ik kan eenvoudigweg niet begrijpen dat in de 21e eeuw met verstandige en ontwikkelde mensen in Vlaanderen op een dergelijke wijze wordt omgegaan met de culturele en religieuze diversiteit in onze samenleving. Er moet daarbij een onderscheid worden gemaakt tussen de privécultuur en de privébeleving van godsdienst en de publieke cultuur. Als N-VA proberen wij dat onderscheid goed naar voren te brengen. We moeten op een volwassen manier en met zelfvertrouwen omgaan met de multireligiositeit in onze samenleving, die binnen bepaalde perken moet kunnen worden beleefd. Er zijn grenzen aan. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Wel, ik zal een paar voorbeelden geven. Mevrouw Vissers had het over het gescheiden zwemmen. Sint-Niklaas heeft daar even mee geëxperimenteerd. We zijn daarop teruggekomen. Dat er echter tempels zijn voor het beleven van geloof, die worden gebouwd volgens de eigen overtuiging, waarom niet? Er kunnen redenen toe zijn dat men daar geen muezzin een oproep tot het gebed moet laten doen die 5 kilometer ver kan worden gehoord. In sommige steden en gemeenten laat men ook de klokken wat minder lang of wat minder luid luiden.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Uiteraard ben ik ook geïnteresseerd in het antwoord van de minister op de vragen over de financiering. Goed, dat zullen we zo dadelijk horen.

Ik ben echter toch ook gevallen over de inleiding. Er wordt geponeerd dat een minaret sowieso een politiek statement is. Er wordt geen marge voor gelaten dat een minaret voor de ene iets kan betekenen en voor de andere iets anders. De geschiedenis, van de oudheid tot nu, leert ons dat gebedshuizen altijd bepaalde vormen aannemen. In diverse religies is dat vaak gebonden aan de cultuur waarin ze zijn ontstaan. Dat wordt dan later verspreid en dan krijgen we hier soms ook pagodes, wat duidelijk terug te voeren is op Zuidoost-Azië. Als we denken aan een moskee, krijgen we daar spontaan het beeld bij van een koepel en een minaret. Er zijn moskeeën die veeleer de vorm van een garage aannemen, omdat ze daar ooit zijn opgericht. Bij een orthodoxe kerk denken we ook aan koepels en een kruis daarboven. Elk gebedshuis heeft een eigen, typische verschijningsvorm. We moeten dat dan ook niet dramatiseren en stellen dat elke minaret een politieke betekenis heeft.

Sowieso gelden er in Vlaanderen normen qua ruimtelijke ordening. Die gelden uiteraard ook bij het bouwen van een moskee. Of men nu een gebouw met een publieke functie wil bouwen of iets louter privé, de ruimtelijke ordening moet uiteraard in elk geval worden gerespecteerd. Als blijkt dat op een bepaalde plaats de bouwhoogte beperkt is of er geen torens of zo kunnen, dan is het ook maar normaal dat dit daar wordt afgekeurd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ook ik wil mijn diepe afkeer voor de toon van deze vraag om uitleg uiten. Het is alsof we leven in een inquisitie van de 21e eeuw. In die zin is het geen teletijdmachine, maar een toekomstperspectief dat ons moet doen huiveren. Mevrouw Vissers, leven we in een samenleving die islamiseert, zoals u dat dan noemt? Wel, we evolueren naar een pluralistische samenleving: zoveel is zeker. We evolueren naar een samenleving waar diverse vormen en diverse religies naast en met elkaar zullen bestaan, vooral met elkaar. Er zijn nog landen in de wereld die aantonen dat het samenleven met elkaar wel harmonieus kan. Zelf ben ik geen moslim, maar ik vind wel dat we in onze westerse samenleving het respect voor elke religie en de vrijheid van iedereen om zijn religie te beleven, rekenen tot de basiswaarden van onze rechten en vrijheden. Ik ga ervan uit dat dit

geldt voor elke persoon, zowel in zijn individuele leven als in zijn collectieve beleving. In die zin zijn religieuze gebouwen een deel van ons straatbeeld aan het worden. Gelukkig maar is dat ook pluralistisch.

Minister, ik ben blij dat er een regelgeving is. Ik zou op een aantal vlakken graag nog meer regelgeving en beleid zien ten opzichte van religies. Bijvoorbeeld op het vlak van de imamopleiding in Vlaanderen schieten we tekort. Het beleid ten aanzien van diversiteit en religies kan de inbedding van die diversiteit in onze westerse samenleving vergemakkelijken. Sommigen hebben het dan over een Europese versie van een bepaalde religie. Regelgeving en beleid maken dat ze leefbaar zijn naast elkaar, maar ook geïntegreerd in onze samenleving.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik vind dat een minaret in een wereldstad moet kunnen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Als sommige collega's aanstoot nemen aan de toon van de vraagsteller, dat is dan hun goed recht. Het is ook ons goed recht om die vragen te stellen.

Mijnheer Dehandschutter, u moet me nu eens uitleggen waar u de grens legt. Het is altijd heel merkwaardig. Er zijn mensen die een bepaalde partij aanvallen en zeggen: dat is onverdraagzaam! Tegelijkertijd zeggen ze: een muezzin kan voor ons niet. Daar ligt voor u de grens. U trekt dus ook grenzen. Vanuit uw filosofie is waar u de grens trekt, aanvaardbaar. Als wij de grens een beetje dichter willen leggen, is die onaanvaardbaar. Als we zo voortdoen, mijnheer Dehandschutter, wanneer u zegt dat hier de grens ligt, is er binnen 5 jaar wel iemand die zegt: mijnheer Dehandschutter, u bent een zeer onverdraagzaam iemand.

U moet me eens zeggen hoe u pluralisme, diversiteit, integratie en dergelijke begrippen in elkaar past. Ik weet dat niet meer, hoor.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Collega, het antwoord op uw eerste en vierde vraag is neen. Het antwoord op uw tweede vraag staat in het decreet op de erediensten. U weet dat er een subsidie komt als er een door de provincieraad goedgekeurd meerjarenplan is.

Wat uw derde vraag betreft, heb ik weet van één meerjarenplan, namelijk in Heusden-Zolder, van Selimiye Camii, dat is goedgekeurd door de provincieraad van Limburg op 18 maart 2009. Daarin zijn kredieten opgenomen voor de bouw van een koepel en een minaret in 2012.

De heer Joris Van Hauthem: Voor de rest heeft de minister geen mening.

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Dat antwoord is helemaal niet voldoende. Ik begrijp u niet meer, mijnheer de minister. Ofwel wilt u hierop geen antwoord geven, ofwel weet u het niet. Ik durf het woord niet zeggen wat u dan bent.

Minister Geert Bourgeois: Wilt u eens zeggen op welke vraag ik niet antwoord?

Mevrouw Linda Vissers: De heer Dewinter heeft op 2 december in de plenaire vergadering een vraag gesteld over de subsidiëring van de bouw van minaretten. U hebt toen geantwoord: "De tekorten van de werkingskosten worden gedragen door de provincies. Er zijn tot nu toe 17 erkende moskeeën in Vlaanderen. Er is geen enkele aanvraag ingediend om een betoelaging in de werkingskosten te krijgen. Er is dus nog geen enkele euro uitbetaald."

Dat was een antwoord van u van 2 december. Enkele dagen later kreeg de heer Dewinter een antwoord op een schriftelijke vraag. Ik citeer de heer Dewinter: "Eens erkend, kan de moskee jaarlijks aanspraak maken op een bijpassing van hun werkingstekort door de provincie. De minister antwoordde dat 6 erkende moskeeën in 2009 provinciale subsidies ontvingen voor een totaal bedrag van 254.220 euro".

Waarom antwoordt u in december dat er nog geen enkele euro is uitgegeven en een paar dagen later dat er 250.000 euro is uitgegeven? Morgen wordt de vraag gesteld in de provincieraad van Limburg of die moskee in Houthalen-Helchteren subsidies zal krijgen voor de bouw van de minaret met ons belastinggeld, namelijk 75.000 euro. Ik hoop dat daar de bevoegde gedeputeerde wel een fatsoenlijk antwoord zal geven, in ieder geval een beter dan ik vandaag van u heb gekregen.

De voorzitter: Die vragen moet u op provinciaal niveau stellen.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Het antwoord toont het cynisme van de minister aan, uitgerekend een N-VA-minister, die toch lid is van een partij die de nadruk legt op identiteit en misschien in een en ander een bedreiging ziet. Als men als N-VA-minister zo denigrerend antwoordt, dan weten we wat we aan de N-VA hebben.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, dat zijn replieken die ik niet neem. Ik antwoord uiterst correct op elke vraag. U mag mij confronteren met een antwoord dat niet correct zou zijn.

Ik antwoord op uw eerste vraag correct neen, alsook op uw vierde vraag. Bewijs me het tegendeel. Het antwoord op uw tweede vraag staat in het Eredienstendecreet, dat u geacht wordt te kennen. Op uw derde vraag geef ik een correct antwoord, namelijk dat er één meerjarenplan is gekend bij mijn weten in de provincie Limburg voor de bouw van een koepel en een minaret in 2012. Mijnheer Van Hauthem, zeg me waar daar cynisme in ligt.

Ik heb die schriftelijke vraag niet bij, maar ik denk dat u twee zaken verwart, mevrouw Vissers. Hier gaat het over de bouw van de minaret, maar de werkingssubsidies is een andere vraag. Ik vermoed dat u bewust twee zaken door elkaar haspelt. Ik zou heel graag hebben dat, als u zover gaat om mij ervan te betichten verkeerde antwoorden te geven, u me de schriftelijke vraag en het antwoord geeft zodat ik ze kan lezen. Ik word niet graag beschuldigd van niet-correct zijn, terwijl ik alles, ook bij vragen van uw fractie, correct probeer weer te geven. Ik neem geen insinuaties van u aan. Ik kan niet duidelijker antwoorden dan ‘neen’ op uw eerste vraag. Moet ik daar dan een verhaal bij vertellen? Er zijn geen aanvragen binnen voor subsidiëring van de bouw van minaretten door het Vlaams bouwfonds voor religieuze gebouwen. Moet ik daar tien zinnen bij fabriceren? Dat is een correct en duidelijk antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Lies Jans tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de openbaarheid van bestuur bij de OCMW’s

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Minister, ik heb een vraag over de openbaarheid van bestuur bij de OCMW’s. Het decreet op de openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 bevat een aantal verplichtingen in verband met actieve openbaarheid van bestuur en passieve openbaarheid van bestuur. Het decreet zou na 5 jaar geëvalueerd worden omdat het een vernieuwend decreet was, en er bij dergelijke decreten nood is aan een duidelijke evaluatie en eventuele bijsturing.

Het evaluatierapport is eind vorig jaar verschenen, en het was over de hele lijn nagenoeg positief. Er worden weinig problemen gemeld. Ik wil mijn vraag toespitsen op het tweede

deel van de studie, namelijk dat met betrekking tot de actieve openbaarheid van bestuur bij OCMW's.

Een van de minimale verplichtingen is dat er een communicatieambtenaar moet zijn bij openbare besturen, dus ook bij de OCMW's. In het rapport lees ik een opmerking in verband daarmee. Ik citeer: "De OCMW's moeten nog meer werk maken van actieve openbaarheid. Ze kunnen dat doen in nauwe samenwerking met de gemeenten, die al een langere traditie hebben op vlak van actieve openbaarheid. Voor de burger komen die beide besturen vaak als één geheel over. In elk OCMW moet minstens één persoon effectief aanspreekbaar worden als 'communicatieambtenaar'. Het huidige decreet maakt het al mogelijk dat dit dezelfde persoon is als de communicatieambtenaar van de gemeente. Ook het Gemeentedecreet en het OCMW-decreet laten toe om sterker gemeenschappelijk te werken en zelfs een beroep te doen op elkanders personeel."

Het feit dat dit als een probleem wordt ervaren bij de OCMW's is voor mij niet helemaal onverwacht. Door de voeling die ik heb met de sector, is het me duidelijk dat de OCMW-sector achterophinkt. De cijfers bevestigen dat ook. In het rapport staat dat de gemeenten voor 70 percent beschikken over een communicatieambtenaar, terwijl dat bij de OCMW's slechts 20 percent is. Nochtans vind ik communicatie belangrijk, zeker bij de OCMW's omdat die zich vooral richten naar de lagere sociale klassen waarvoor het des te belangrijker is dat informatie beschikbaar en toegankelijk is. Extra inspanningen zijn zeker noodzakelijk. Helaas hinken de OCMW's nog achterop.

Minister, wat zult u ondernemen om de actieve openbaarheid van bestuur bij OCMW's te verbeteren? In het rapport lees ik wel de suggestie, maar in de aanbevelingen en concrete acties wordt daar geen melding meer van gemaakt. De problematiek is echter belangrijk genoeg om daar concrete maatregelen voor te nemen. Welke stappen zult u zetten om de situatie bij de OCMW's te verbeteren?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Collega, ik dank u voor de vraag die mijn aandacht vestigt op een problematiek die me nog niet onder ogen was gebracht. Het decreet op de openbaarheid van bestuur heeft in 2004 voor de OCMW's voor een nieuw gegeven gezorgd: de verplichte aanstelling van een communicatieambtenaar. Dat was tot dan toe niet verplicht voor de OCMW's, en dus hebben ze daar nog niet zo'n lange traditie in als de gemeenten.

Zoals het evaluatierapport concludeert, ben ik ook van mening dat overheidscommunicatie in dezen breder is dan de enge definitie van actieve openbaarheid van bestuur, namelijk enkel informeren. Het evaluatierapport geeft aan dat communicatie gaat over informeren en sensibiliseren en vooral het aangaan van een dialoog met de burgers met het oog op de participatie aan het beleid. Het OCMW-decreet van 2008 biedt een goed kader om met de communicatie in de brede zin van het woord om te gaan. Voor de aanstelling van een communicatieambtenaar kan het OCMW samenwerken met de gemeente. Dat staat in artikel 271 van het decreet.

Wat de participatie van burgers aan het beleid betreft, zijn er nieuwe mogelijkheden. Er is de klachtenbehandeling. Het OCMW moet een systeem van klachtenbehandeling organiseren. Verder is er de georganiseerde inspraak. Het OCMW moet inspraak verzekeren bij beleidsvoorbereiding, uitwerking van dienstverlening en evaluatie. Voorstellen van burgers zijn mogelijk. Burgers kunnen voorstellen formuleren over beleidsvoering en dienstverlening. Tot slot kan iedereen een verzoekschrift indienen bij het OCMW over een bevoegdheid van het OCMW. Het OCMW-decreet biedt dus een minimale kaderregeling. Besturen kunnen zelf bijkomende initiatieven nemen zoals websites, brochures, vragenuurtjes of wijkcomités.

Het evaluatierapport geeft aan dat uit een bevraging van de communicatieambtenaren blijkt dat zij zelf geen vragende partij zijn voor meer decretale verplichtingen, bijvoorbeeld de verplichting tot het opmaken van een communicatieplan. Het OCMW-decreet biedt mijns

inziens voldoende mogelijkheden voor informatieverstrekking en participatie van de burger. Het OCMW-decreet is ook nog vrij recent. Het moet tijd krijgen om uitgevoerd te worden. De besturen moeten er zelf in alle creativiteit uitvoering aan kunnen geven.

Toch is er aanleiding tot nieuwe concrete maatregelen, zoals u vraagt. Ik lees in het verslag dat slechts 20 percent van de OCMW's een eigen aparte communicatieambtenaar aangesteld heeft. Het hoeft geen eigen ambtenaar te zijn, er mag iemand anders belast zijn met die taak. In nogal veel OCMW's wordt bijvoorbeeld de secretaris of een andere medewerker belast met die taak. Dat mag ook, maar ik heb aan de hand van het rapport geen zicht op de vraag of alle OCMW's voldoen aan de verplichting om iemand te hebben die belast is met die communicatie, hetzij een aparte communicatieambtenaar, hetzij iemand anders die deze taak heeft. Ik zal dus een actie ondernemen en de OCMW's herinneren aan de decretale verplichting om een communicatieambtenaar aan te stellen. Ik zal ze ook wijzen op de mogelijkheden om samen te werken met de gemeentebesturen. Dat is onderdeel van het regeerakkoord. Heel veel gemeenten hebben daar al ervaring mee en hebben een goed uitgebouwde communicatiedienst. Voor heel veel OCMW's is het belangrijk dat ze die mogelijkheid nog eens onder ogen krijgen. Het is wenselijk om in 'BinnenBand' een artikel te brengen van een geslaagd voorbeeld van een samenwerking tussen een gemeente en een OCMW op dat vlak. Er zijn nogal wat gemeenten waar er één communicatiedienst is voor de twee. Op die manier kunnen we misschien op een iets creatievere manier dan per mail aan de OCMW's die decretale verplichting onder ogen brengen.

Vanuit mijn bevoegdheid Bestuurszaken wil ik ook de aandacht vestigen op twee projecten die in dit verband van belang zijn. Eerst is er de proactiviteit in het kader van inkomensgerelateerde tegemoetkomingen. Het evaluatierapport geeft aan dat specifieke doelgroepen van een OCMW zoals senioren en laaggeschoolden wel voldoende basisinformatie vinden, maar gedetailleerde informatie die op hun persoonlijke situatie van toepassing is zelf bij elkaar moeten puzzelen.

Op 12 februari heb ik aan de Vlaamse Regering een voorstel over 'de inkomensgerelateerde tegemoetkomingen' voorgelegd. Dit project legt het fundament om op termijn een proactieve toekenning van rechten te realiseren. Dit project beantwoordt aan een doelstelling uit het regeerakkoord: "Voor mensen in armoede werken we aan een systeem dat automatische toekenning van deze rechten (bijvoorbeeld studietoelagen) waarborgt." Dat zal gebeuren met een e-govproject. Ik maak ook werk van een interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus. Dit gebeurt in een samenwerking tussen de Website Coördinatiecel Vlaams e-government (CORVE), het Contactpunt Vlaamse Infolijn, de VVSG en de Vlaamse ICT-Organisatie. Er is een projectplan geformuleerd voor een 'interbestuurlijke en geïntegreerde producten- en dienstencatalogus'.

Deze interbestuurlijke producten en dienstencatalogus hebben als doelstelling burgers, ondernemingen en verenigingen wegwijs te maken in de overheidsdienstverlening. Zo moet iedereen op een gestandaardiseerde manier te weten komen wie welk product aanbiedt. Voor alle diensten komt er een duidelijke omschrijving. Wat is de dienst? Wie kan genieten van deze dienstverlening? Wat zijn de voorwaarden? Wat zijn de rechten en plichten? Hoe kan je van de dienst gebruik maken? Wat is de procedure? Waar kan je voor de dienst terecht?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Ik dank u voor het omstandige antwoord. Ik ben tevreden, zeker omdat u in het begin stelde dat u geen voorstander bent van extra decretale verplichtingen. Dat is mijns inziens de goede attitude: extra lasten aan de besturen opleggen moet men vermijden, maar men moet wel maatregelen treffen opdat besturen het gemakkelijker krijgen om hun taken uit te voeren. Stimulerende maatregelen zoals een artikel in BinnenBand en een schrijven waarin de besturen er op een positieve manier aan worden herinnerd dat ze aan die verplichtingen moeten voldoen, zijn de te volgen weg.

Men zegt altijd dat woorden wekken, maar voorbeelden trekken. In de provincie Limburg bestaat een overleggroep van alle communicatieambtenaren. Die is opgericht door de gemeentelijke communicatieambtenaren. Zij namen het initiatief om er de communicatieambtenaren van de OCMW's bij te betrekken. Dat is een goede aanpak.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik ben blij dat de minister geen aanval van reglementitis ondergaat. De bestaande regels volstaan om informatie te verstrekken. We mogen ook niet vergeten dat de voorzitter van de OCMW's in de schepencolleges zetelen en dus daar de weg naar de infokanalen vinden om zo de doelgroepen te bereiken. Het heeft geen zin om de OCMW's en gemeenten op extra kosten jagen door hun de aanwerving van een aparte infoambtenaar op te leggen. De samenwerking tussen de infodiensten van de gemeente en het OCMW is perfect mogelijk en volstaat om de bevolking te informeren. Nog veel belangrijker is uw proactief beleid: mensen – vooral van zwakkere doelgroepen – moeten zo veel mogelijk hun rechten automatisch krijgen. Men mag niet vergeten dat mensen die niet naar info zoeken, die ook niet vinden.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Ook ik vind dat men de OCMW's geen extra lasten moet opleggen door hun te verplichten een informatieambtenaar aan te stellen. Het behoort tot de autonomie van de gemeenten vast te stellen wat voor degelijk bestuur nodig is.

Ik heb nog een vraag. U zegt dat het OCMW niet noodzakelijk een voltijds informatieambtenaar moet aanstellen. Maar in uw verwijzing naar de samenwerking met de gemeente hebt u het over de infodiensten. Bij mijn weten zijn er gemeenten – vooral kleinere – waar die infodienst uit één persoon bestaat. Het moet mogelijk zijn dat die ene infoambtenaar ook als informatieambtenaar van het OCMW kan optreden.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Vanden Bussche, vandaag is in twee derde van de Vlaamse gemeenten de voorzitter van het OCMW ook lid van het schepencollege; dat wordt pas vanaf 2013 overal verplicht. Mijnheer Van Eyken, in het decreet staat expliciet dat in een beheersovereenkomst de samenwerking tussen de infodiensten kan worden georganiseerd, en dat men daartoe een beroep op elkaars personeelsleden kan doen. Ik ben een grote voorstander van samenwerking tussen de gemeenten en de OCMW's. Ik kan me voorstellen dat die decretale verplichting voor kleinere gemeenten zwaar weegt en dat ze onmogelijk een aparte communicatieambtenaar voor het OCMW kunnen aanstellen. Uit efficiëntieoverwegingen dringt zich dan een synergie op. Als er maar één infoambtenaar is, kan die dan die functie voor de gemeente én het OCMW op zich nemen. Maar een OCMW is niet verplicht om iemand aan te stellen die uitsluitend met communicatie is belast. Het kan gaan om iemand die ook nog andere taken heeft, en in een aantal gevallen kan het gaan om de secretaris. Het moet dus niet noodzakelijk tot bijkomende personeelslast leiden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Willy Segers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de verhoging van de pensioenleeftijd

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Voorzitter, minister, collega's, enkele weken geleden trokken de nevelen over het groen- of witboek van minister Daerden wat op. Hij pleitte onomwonden

voor het optrekken van de activiteitsgraad met 3 jaar. Op die manier wil hij mensen langer aan het werk houden, wat uiteraard een positieve impact kan hebben op de economie en de pensioenen. Dat ook u dit een goede zaak vindt, was af te leiden uit een reactie die u aan Belga gaf. U hebt gelijk dat te vroeg op pensioen gaan vanuit maatschappelijk oogpunt hoe langer hoe moeilijker houdbaar is. De feitelijke pensioenleeftijd van de Vlaamse ambtenaren kan inderdaad omhoog, als we weten dat die vandaag gemiddeld 60,7 jaar is.

Het voornemen om daaraan iets te doen staat ook al in uw beleidsnota. Ik citeer: "Omdat Vlaanderen momenteel botst op de belemmeringen van de federale wetgeving om dit zelf fundamenteel aan te pakken, zal ik binnen mijn bevoegdheden een aantal acties opzetten die het personeel aanmoedigen langer aan de slag te blijven om zo de feitelijke pensioenleeftijd gradueel op te trekken. Er zal worden onderzocht of en op welke wijze personeelsleden die de pensioenleeftijd hebben bereikt, kunnen worden geheroriënteerd naar aangepaste takenpakketten, dit zonder leeftijdsbeperking. Daarnaast zal ik er echter voor ijveren dat de Vlaamse overheid zelf bevoegd wordt om de minimale leeftijd te bepalen waarop haar personeelsleden met pensioen kunnen gaan. De huidige mogelijkheid om reeds op de leeftijd van 60 jaar met pensioen te gaan brengt namelijk op langere termijn de betaalbaarheid van de pensioenen in het gedrang."

Dat het dossier op federaal niveau geblokkeerd blijft, is jammer. Want zo geraakt ook Vlaanderen verstrikt in goede intenties, maar het leidt wel tot minder daadkracht. Het is daarom een goede zaak dat u deze problematiek al enkele keren hebt aangekaart, in de pers en in de Vlaamse Regering. Hierover wil ik u enkele vragen voorleggen. Hebt u, in het licht van de beleidsnota, reeds initiatieven genomen om de Vlaamse ambtenaren aan te moedigen langer te werken? Zo ja, welke? Zo nee, aan welke initiatieven denkt u? Zult u deze problemen op het federale niveau blijven aankaarten om te proberen het dossier te deblokkeren?

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, minister, collega's, dit is een actueel onderwerp. Er is de afgelopen weken over de verlenging van de pensioengerechtigde leeftijd al het een en het ander te doen geweest. Ik sluit me helemaal aan bij de heer Segers wanneer hij stelt dat de activiteitsgraad in Vlaanderen zou moeten worden opgetrokken. Dat is ook het standpunt van Open Vld. De voorbije weken en maanden hebben we in dat verband een aantal voorstellen gedaan, zowel in het Vlaams als in het federaal parlement.

Het zou nuttig zijn om zo veel mogelijk acties te ondernemen, ook in Vlaanderen, om personeelsleden aan te moedigen om langer aan het werk te blijven. Dat is meer dan nodig om ook in de toekomst onze pensioenen te kunnen blijven betalen. De regelgeving op dat vlak is een federale zaak. Maar een bijkomend element is toch ook het feit dat een pak ervaring dat de oudere personeelsleden in huis hebben niet verloren mag gaan.

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Segers, en ben benieuwd naar het antwoord van de minister.

In de beleidsnota staat daarover een hele passus. Minister, u stelt daarin dat u acties zult ondernemen om personeelsleden langer aan de slag te houden. Maar op 14 december 2009, dus na de redactie van uw beleidsnota, stond er in De Standaard dit over u: "Minister Bourgeois kaart een ander probleem aan: onder de Vlaamse vastbenoemde ambtenaren gaan er alsmaar meer niet op 65, maar op 60 jaar met pensioen. Hij betreurt dat de pensioenwetgeving nog steeds helemaal federaal is en hij zelf geen instrumenten heeft om langer werken aan te moedigen."

Ik ben benieuwd naar uw antwoord, want er is toch een contradictie tussen die uitspraak en wat er in de beleidsnota staat.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Iets wat daarmee samenhangt, is het opsparen van ziektedagen tot het einde van de carrière. Misschien moet dat toch eens worden onderzocht. De vraag gaat daar eigenlijk niet over, maar als die praktijk zou kunnen worden ingeperkt, dan zou dat voor de gemeenten toch wat soelaas brengen. Het is een moeilijk punt, moeilijk bespreekbaar met de vakbonden. Kunt u dat eens bekijken, eventueel samen met de VVSG?

Mevrouw Annick De Ridder: Ik sluit me hier graag bij aan, want ik heb zelf een schriftelijke vraag over dit onderwerp ingediend. Die is evenwel nog niet beantwoord.

Ik heb dezelfde vraag ook voorgelegd aan de stad Antwerpen en aan het OCMW. In Antwerpen gaat men op pensioen op 58, 59 of 60 jaar. Ik ben het dus volledig eens met de goede aanzet die we in dat verband in de beleidsnota terugvinden. Die moet evenwel in de praktijk worden omgezet. Hoever staat u met de uitvoering van de goede intentie om de werkzaamheidsgraad in de Vlaamse administratie te verhogen? En hoe zit het met het overleg met uw federale collega?

Amper 10 dagen geleden heeft de federale regering het brugpensioen onder de goede invloed van minister Vanhengel een pak duurder gemaakt. Dat is natuurlijk niet voldoende. Er zijn nog tal van andere maatregelen nodig. De uitstapregeling moet worden herbekeken. De pensioenopbouw moet gerelateerd blijven aan het gewerkte aantal jaren. Hoe ver staat het met het uitvoeren van de Vlaamse maatregel, die men zelf in de hand heeft, en hoe ver staat het met het federale overleg?

Minister Geert Bourgeois: Ik ben blij dat die problematiek veel aandacht krijgt, want dit is bijzonder belangrijk en ik besteed er ook veel aandacht aan in mijn beleidsnota. In mijn gemeente heb ik daarover ook vragen gesteld. Ik ben ermee bezig als minister van Binnenlands Bestuur, maar evenzeer als minister van Bestuurszaken.

Ik stel vast dat in regel de ambtenarencarrière bijzonder kort aan het worden is. Ik heb geen zicht op de bredere Vlaamse overheid, maar in de dertien ministeries is de gemiddelde pensioenleeftijd 60,8 jaar. Dat is veel te laag. Dat betekent dat we evolueren naar loopbanen binnen de Vlaamse overheid van 35 tot 36 jaar. Dat zet enorm veel druk op ons systeem van sociale zekerheid. We moeten daarvoor absoluut oplossingen vinden. Ik heb geen brede gegevens over de lokale besturen, maar ik ben ervan overtuigd dat, als elk van u vragen stelt op zijn lokale niveau, het antwoord zal zijn dat in de regel mensen vertrekken op 60 jaar.

Destijds heb ik als minister van Bestuurszaken, helemaal in het begin van de vorige regeerperiode, de maatregel dat mensen vervroegd mochten uittreden, niet meer verlengd. Dat was nog een erfenis van de tijd dat men maatregelen nam om ‘oudere’ werknemers te laten afvloeien om nieuwe te kunnen aanwerven. Ik heb dat nooit een goede maatregel gevonden. Op uitzonderingen na gaan al onze mensen weg op 60 of 61 jaar. Leidende ambtenaren houden langer stand. Die blijven meestal tot 65 jaar.

Collega’s, de vraagsteller heeft erop gewezen dat de bevoegdheid volledig federaal is. De wettelijke pensioenleeftijd in dit land ligt op 65 jaar. De pensionering voor ambtenaren is mogelijk vanaf hun 60e. Ik heb hierin geen bevoegdheid. Daarin wil ik graag verandering brengen, niet door een revolutie, niet door te zeggen dat morgen iedereen die 58 of 59 jaar is tot zijn 65e moet werken. Dat zou niet verstandig zijn. Aan alle mensen die nu intreden, zou je wel moeten zeggen dat ze tot hun 65e moeten werken. Voor de mensen die al langer in dienst zijn, moet je een gradueel systeem uitwerken om ook langer in dienst te blijven.

Ik heb in de vorige legislatuur maatregelen genomen en als dat kan, want dat wordt onderzocht, zal ik er opnieuw nemen. Alle maatregelen ten spijt, ben ik ervan overtuigd dat omkaderingen niet werken. Het kan enkel door de minimumleeftijd van uitstap, die federaal is vastgelegd, te verhogen. Het is de enige manier om tot oplossingen te komen.

In het sectoraal akkoord zijn de maatregelen opgenomen die ik in de vorige periode samen met de vakbonden heb genomen. De leidend ambtenaar mag ambtshalve pensionering bij

ziekte na 60 jaar uitstellen, ook al is iemand op het punt gekomen dat zijn aantal ziektedagen uitgeput zijn. Het eindeloopbaanverlof is ingevoerd om mensen die langer werken een aantal vakantiedagen meer te geven. Er is een vervangingspool ingesteld met Flexpunt zodat, als mensen die langer blijven werken naar andere statuten overgaan, deeltijds werken of meer vakantie nemen, er een soepele manier is om de continuïteit van de dienstverlening te garanderen. Er zijn perspectiefgesprekken ingevoerd, waarbij er coaching mogelijk is. Er wordt gezorgd voor het stimuleren van interne ontwikkeling. Er is ook telewerken of thuiswerken in een satellietkantoor mogelijk. Het is te vroeg om het effect van die maatregelen te kennen. Maar ik heb daarover niet veel illusies.

Ik laat mijn administratie nu onderzoeken of we bijkomende maatregelen kunnen nemen. In die zin, mevrouw Vissers, heb ik zeker nooit gezegd dat ik geen aanmoedigingen wil doen. Het moet een foutieve weergave zijn. Het was een telefonisch interview. Ik heb al aanmoedigingsmaatregelen genomen, en ik ga er nog nemen. Dat staat ook in mijn beleidsnota. Ik heb enkel gezegd dat ik geen wettelijke maatregelen kan nemen. Dat is een lapsus van mij of het is een foute weergave. Ik laat bijkomende maatregelen onderzoeken: retentiebonus, optimalisering van het eindeloopbaanverlof, andere functie-invulling. Ik zal kijken of al die maatregelen effect kunnen hebben, maar ik heb weinig begoochelingen. Federaal bestaan er bonussen en die blijken niet te werken.

Op 8 februari had ik een constructief overleg met de premier en minister Daerden. In hoofdzaak ging het over de tweede pijler voor de contractuelen, een problematiek die ons allen beroert. Daarover zijn hier ook al vragen gesteld. Die problematiek leeft ook lokaal. Ik heb toen van de gelegenheid gebruik gemaakt om de problematiek van de loopbaan aan te kaarten. Aan de minister van Pensioenen heb ik gezegd dat er maar één oplossing is: wettelijke maatregelen nemen om de effectieve loopbaan te verlengen en de feitelijke pensioenleeftijd te verhogen.

Tot mijn genoegen heeft minister Daerden de dag daarop in de Kamer van Volksvertegenwoordigers gezegd dat hij wil dat die effectieve pensioenleeftijd met 3 jaar verhoogt. Mij is niet helemaal duidelijk hoe hij dat ziet, in één keer, boven de leeftijd van 60. Hij heeft het gehad over 55-plussers. Ik heb er positief op gereageerd naar aanleiding van een contact met Belga. Het viel me wel mee dat de dag na ons gesprek minister Daerden dit bekendmaakte. Ik heb sindsdien tevergeefs gevraagd om de tekst van zijn groenboek te zien. Hij geeft dat niet vrij, dus ik kan dit nog niet zo goed plaatsen. Ik zie het vandaag wel uitvoerig in De Tijd staan.

Het is mijn ambitie dat Vlaanderen daarvoor zelf bevoegd wordt, zodat we een eigen beleid kunnen voeren. Dat vergt een staatshervorming. Ik vind dat we een eigen loopbaanbeleid moeten kunnen voeren. Wij zijn bevoegd voor onze Vlaamse medewerkers, meer dan 40.000. We zijn bevoegd voor de lokale besturen. Maar die sleutel hebben we niet in handen. Ik wil die sleutel zelf in handen hebben als we eigen beleidsruimte krijgen.

Dit is absoluut noodzakelijk, ook voor onze lokale besturen. Die worden geconfronteerd met een betaalbaarheidsproblematiek van de pensioenen die ongelofelijk groot is. De Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten (RSZ-PPO) is trouwens ook aan bod gekomen in mijn gesprek met minister Daerden. We hebben het hele aspect overlopen. Hier zou de bijzondere wet, artikel 87, paragraaf 3 moeten worden gewijzigd. In elk geval beschouw ik het als een positief signaal dat minister Daerden de dag na ons gesprek gezegd heeft dat hij eraan denkt om de feitelijke pensioenleeftijd te verhogen.

Ik vind dat we geleidelijk moeten gaan naar een loopbaan zoals de Leuvense professoren voorstellen: met pensioen op je 65e, tenzij je voordien al 40 jaar hebt bijgedragen. Mensen die jonger op de arbeidsmarkt komen, kunnen dan voor de leeftijd van 65 uittreden. Maar we zitten meer en meer, ook in onze administratie, met mensen die pas intreden op 24 of 25 jaar en naar een loopbaan gaan van amper 35 of 36 jaar. Dat stelsel is onbetaalbaar.

Als de federale overheid klachten heeft en zegt dat de deelstaten moeten bijdragen, zeg ik dat ze het omgekeerd moeten doen. Geef mij het wapen in handen om mensen langer te laten werken. Dat zou veel beter zijn voor de hele gemeenschap. Iemand moet het altijd betalen, of het nu de deelstaten zijn of de federale overheid. Daartoe zouden we moeten komen. Het is nog geen lente, maar er is al een kleine zwaluw. Laat ons zien wat het effect van dat groenboek wordt.

De heer Willy Segers: Ik dank u voor uw antwoord, minister, net als de collega's die zich hebben aangesloten. Dit is een materie die ons de komende maanden en jaren zeer zal bekommeren. Ook het ambtenarenstelsel zal zijn rol moeten spelen in dit verhaal. Ik onthoud ook de bedenking van de heer De Meulemeester over de expertise en ervaring van oudere werkkrachten. Die is onschatbaar.

U kaart het graduele systeem aan, minister. Je kunt inderdaad moeilijk van de ene dag op de andere van systeem veranderen. Mensen die destijds op een andere manier zijn ingetreden, kun je niet zomaar een gewijzigd systeem geven voor hun laatste carrièrejaren. Ik onthoud ook het blijvende pleidooi om bevoegdheden over te hevelen naar de gewesten en de responsabilisering, een belangrijk woord in dit verhaal, voor de pensioenen te garanderen op langere termijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik ben het eens met de noodzaak om langer te werken. Maar u zegt dat u dat enkel kunt bereiken door de pensioenleeftijd zelf te verhogen. U hebt dat twee keer gezegd. Zijn er dan geen stimulerende maatregelen mogelijk? Werken die dan niet of onvoldoende om ambtenaren van de Vlaamse overheid of van lokale besturen toch aan te zetten om op vrijwillige basis, eventueel met loonvoordelen of zo, langer aan het werk te blijven?

Mevrouw Annick De Ridder: Het is federaal niet enkel kommer en kwel. Er is al een maatregel genomen voor het duurder maken van het brugpensioen, amper 10 dagen geleden. Als men zegt dat men het Vlaams beter doet, moet men ook zien dat men op dezelfde lijn zit met de Vlaamse vakbonden. Het zijn vaak zij die zich bijvoorbeeld verzetten tegen een langer beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt dan 58 jaar. Op dit moment moet men tot 58 jaar beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt en daarna niet meer. Men zegt tegen alle 59-plussers dat ze niet veel meer waard zijn – volledig onterecht voor alle duidelijkheid – en dat zij zich niet langer beschikbaar moeten houden. Het moet een belangrijke betrachting zijn van u als lid van de Vlaamse Regering om die mentaliteit bij ook de Vlaamse vakbonden te veranderen.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw De Ridder, de minimumleeftijd voor de ambtenaren is 60 jaar in de federale wetgeving. Er is ooit op Vlaams vlak een vervroegde uittreding geweest, die niet is verlengd. Iedereen moet nu in principe, behoudens ziekte en andere omstandigheden, werken tot hij of zij 60 is. Ik ben in dialoog gegaan met de vakbonden die zijn meegegaan in al die maatregelen om het werken na 60 verder te stimuleren. Ik wil nadenken over bijkomende maatregelen.

Mijnheer Caron, u vraagt waarom ik daar niet zozeer in geloof. Ik benadruk nog eens dat het gaat over de feitelijke pensioenleeftijd, 60 jaar. Dat is nu de minimumleeftijd. Daarop heb je als ambtenaar automatisch recht. De federale regering heeft die bonussen ingevoerd in 2001. Uit het verslag van de RSZ-PPO blijkt dat die positieve maatregelen geen of nauwelijks effect hebben gehad. Binnen mijn bevoegdheden wil ik dus proberen dat voort aan te moedigen, maar ik moet vanaf het begin zeggen dat ik sceptisch ben over het effect van die maatregelen. In uitzonderlijke gevallen kunnen ze wel eens een effect hebben, maar doorgaans zal dit – vrees ik – niet werken. Dat blijft dus een enorm maatschappelijk probleem, dat naar mijn aanvoelen alleen kan worden opgelost door het optrekken van de minimumleeftijd waarop ambtenaren met pensioen mogen gaan. Dat is net zozeer een problematiek voor de lokale besturen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Kurt De Loor tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de combitaks zoals vermeld in omzendbrief BA-2004/03

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, minister, dit is een onderwerp dat niet frequent aan bod komt in onze commissie. Uw voorganger, minister Van Grembergen, heeft in een omzendbrief over de gemeentefiscaliteit gesteld dat de kosten voor veiligheid en openbare orde tot de verplichte uitgaven van de gemeente behoren en ook moeten worden gedekt door de algemeenheid van de ontvangsten. Daar zijn echter wel uitzonderingen op. Een van die uitzonderingen, die ook werd vermeld in de omzendbrief, is de gemeentebelasting op het vervoer van personen met een politievoertuig, ook combitaks genoemd. Naar analogie met de reeds vroeger bestaande gemeentebelasting op het vervoeren van dronken personen, werd in 2002 ook toegelaten een belasting te heffen op het vervoer met een politievoertuig, meer specifiek van personen die gerechtelijk of administratief werden aangehouden. Het tarief mocht niet hoger zijn dan 100 euro.

In dezelfde omzendbrief staat dat die belasting met de nodige omzichtigheid moet worden behandeld. Daarover gaan mijn vragen dan ook specifiek. Zo mag er niet worden geraakt aan de rechtszekerheid en de rechtsbescherming van de burger. Dat zou het geval zijn, mocht een fiscale maatregel worden opgelegd die eigenlijk bedoeld is als straf. Dan treden we immers in de plaats van de rechterlijke macht. Dit is, zo vervolgt de Vlaamse omzendbrief, onverenigbaar met onze rechtsorde. De combitaks wordt gezien als een retributie voor het vervoer van en naar het politiekantoor, maar we hebben daar vragen bij. De taks zelf is hoger dan de werkelijke kostprijs van een rit en de persoon die wordt vervoerd, is daar meestal geen vragende partij voor. *(Gelach)*

Soms wel, maar meestal niet.

Met andere woorden, het hoofddoel van die combitaks is niet zozeer de financiering van het vervoer, maar wel een afschrikkend effect. Mijn zorg betreft echter het feit dat ook bij sociale conflicten en betogingen die combitaks vaak wordt aangerekend. In die situatie kan de combitaks evenwel het recht op vrije meningsuiting en/of de verdediging van sociale rechten in het gedrang brengen. Minister, bent u, zoals minister Van Grembergen het heeft verwoord in zijn omzendbrief, ook van oordeel dat de combitaks met de nodige omzichtigheid moet worden behandeld? Kunt u aanbevelingen geven aan de gemeenten om geen combitaksen aan te rekenen in het geval van betogingen en sociale conflicten? Ik verwijs meer specifiek naar Gent, waar dat vanaf 1 november 2009 is geschrapt uit het reglement met betrekking tot het opleggen van een combitaks, zodat het niet meer mogelijk is die op te leggen bij betogingen en sociale conflicten.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, ik moet toch wel lachen als ik hoor dat mensen niet vrijwillig meegaan bij een arrestatie. Uiteraard, zou ik zeggen. Navraag bij de politie leert dat die 100 euro zeker geen overdreven belasting is. Integendeel, het is veel te weinig om te betalen voor de ongemakken voor de politie. Dan denk ik aan het volkotsen van de wagen en wat er zoal gebeurt in de gevangenis zelf. De praktijk leert dat het dan nog meestal over dezelfde personen gaat. Dat is geen lachertje voor onze politie. Die mensen zijn ook meestal onbemiddeld, zodat dat in de meeste politiezones niet wordt toegepast. Het kost immers meer om die 100 euro te vorderen.

De voorzitter: De heer Creyelman heeft het woord.

De heer Frank Creyelman: Voorzitter, geachte leden, het zal u misschien verbazen, maar ik ben het eigenlijk eens met de denkwijze van de heer De Loor. Die combitaks moet inderdaad worden gebruikt voor het juiste doel. Ik weet wel enigszins waarover ik spreek, want Mechelen is een pilootgemeente geweest voor het invoeren van die combitaks.

Voorzitter, die combitaks is ingevoerd door uw voormalig voorzitter, de heer Somers, overigens met onze goedkeuring. We hadden echter een aantal opmerkingen. Die combitaks mocht niet dienen om allerhande mensen lastig te vallen met betrekking tot feiten die eigenlijk niets met de zaak te maken hebben. In die tijd heeft de heer Somers ons wijsgemaakt dat de combitaks diende om die feiten te "verbaliseren" – zo zei hij het – die de mensen het leven zuur maken. We waren het daarmee eens. De taks dient dus niet voor het beteugelen van sociale conflicten, betogingen enzovoort.

Minister, ik hoop dus dat u ook zo denkt over die combitaks.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Ik ben natuurlijk ook benieuwd naar het antwoord van de minister, maar bij mij rijzen toch vragen. Ik heb nooit begrepen hoe de combitaks tegen sociale acties of betogingen wordt gericht. Als die uit de hand lopen en de politie moet optreden, lijkt het me niet onlogisch dat men in een gelijke situatie gelijk wordt behandeld. Dat men aan een betoging of een sociaal conflict deelneemt, mag geen vrijgeleide zijn om zich aan bepaalde wettelijke regels te onttrekken.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, er mag inderdaad geen misbruik worden gemaakt van die regeling. Ik denk dat dat in het overgrote deel van de gevallen ook niet zo is. Het gaat hier veeleer over het handhaven van de openbare orde. Als burgemeester worden we vaak geconfronteerd met administratieve aanhoudingen van mensen die de openbare orde verstoren. De politie arresteert hen niet voor haar plezier of omdat ze anders geen werk zou hebben. Niets is minder waar. Dit komt veelvuldig voor, en nogal vaak gaat het over dezelfde personen. Niet elke week, maar om de maand worden dezelfde personen terecht opgepakt, omdat ze hun medeburgers lastig vallen en de orde verstoren.

Ik heb niet de indruk dat dit een probleem is. Ik heb er alleszins nog nooit iets over vernomen. Als het gaat over mensen die de orde verstoren bij allerhande betogingen en dergelijke, goed, de orde moet nu eenmaal worden gehandhaafd, ook bij betogingen. Ik zie niet goed in waarom mensen die daaraan deelnemen en de orde verstoren, gespaard zouden moeten blijven van die maatregel, terwijl die voor anderen wel zou gelden. Misschien kan die omzendbrief te gelegener tijd worden verduidelijkt. Ik weet niet hoe oud die is. Bij mijn weten rijzen er ter zake weinig problemen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik werd al helemaal ongerust door al die burgemeesters en andere gezagsdragers, met hun grote bekommernis voor de orde en de veiligheid in hun gemeente. Ik heb daar alle waardering voor, laat daar geen misverstand over bestaan, maar ik wil me bij dezen nog eens lekker actievoerder voelen, die wordt gearresteerd en met een combi naar het kantoor van de plaatselijke politie wordt gevoerd. Alle gekheid op een stokje: natuurlijk moet de orde worden gehandhaafd. Minister, ik hoop dat er ter zake niet veel problemen zijn, maar ik vind de basisbekommernis van de heer De Loor wel correct.

Mijnheer Vanden Bussche, ik vind dat die mensen waarnaar u verwijst, ook nog de dienstencheques zouden moeten betalen voor het schoonmaken van de combi. Laat me daar duidelijk over zijn. Ik deel uw mening, maar het kan natuurlijk nooit zijn dat die taks wordt ingezet als een afschrikkende maatregel ten aanzien van mogelijke actievoerders. Ik heb ervaring ter zake. Ik vind dat protest van mensen, zonder meteen de maatschappelijke orde te willen

omverwerpen, ook mogelijk moet zijn. Dit mag dus niet oneigenlijk worden gebruikt. Dat is alleen maar een oprechte bekommernis van een oud-straatmilitant.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, mijnheer De Loor, bedankt voor die vraag, die toch enige commotie heeft veroorzaakt. Niemand heeft gezegd dat hij dat vervoer graag doet of daar graag voor zou betalen. Ik neem aan dat dit een retorische vraag was. Ik dacht even dat de heer Caron zich daarvoor zou aanmelden, maar dat blijkt ook niet het geval te zijn.

U hebt de zaak heel correct geduid. Mijnheer Vanden Bussche, in West-Vlaanderen bestaat dit soort heffing niet, maar ik denk dat u met uw voorbeeld doelde op de gemeentebelasting op het vervoer van dronken personen, die al heel lang en in heel veel gemeenten bestaat. Hier hebben we het over een ander belastingreglement, namelijk dat met betrekking tot het vervoer van personen met een politievoertuig die administratief zijn aangehouden. Dat is mogelijk gemaakt door een omzendbrief van een van mijn voorgangers, de heer Van Grembergen. Ondertussen is dat in een aantal gemeenten een reglement geworden. Aanvankelijk was er geen onderscheid tussen een bestuurlijke of een gerechtelijke aanhouding. Dat is toen verfijnd, omdat het niet kan dat er kosten worden aangerekend voor mensen die worden overgebracht in het kader van een gerechtelijke aanhouding. Dan gaat het over het overbrengen van verdachten, beschuldigden en veroordeelden. De federale regelgeving stelt dat dit vervoer ten laste van de staat komt.

Ik ben het met u eens en ik sluit me aan bij mijn voorganger: zo'n gemeentebelasting moet met de nodige omzichtigheid worden gehanteerd en met oog voor de rechten van de verdediging, voor de rechtszekerheid en de rechtsbescherming. Wel zie ik geen reglementen die een belasting heffen op het vervoer van mensen die hebben deelgenomen aan een betoging. In het reglement van Gent zie ik niets over het deelnemen aan betogingen of stakingen. Ik weet dus niet of het is gewijzigd. Het reglement dat ik heb, heeft het alleszins over het heffen van een taks op het vervoer van mensen die bestuurlijk worden aangehouden. Misschien is daar nu een uitzonderingsbepaling aan toegevoegd. In Mechelen slaat het reglement op personen in dronkenschap of staat van intoxicatie, mensen die overlast veroorzaken en mensen die bestuurlijk worden aangehouden. In elk geval hebben al die reglementen kracht van uitvoering gekregen. Dat is gemeentelijke autonomie. Daar kan niet aan worden geraakt. Ik heb geen bevoegdheid ter zake. Die reglementen zijn destijds niet vernietigd of aangevallen. Ze zijn dus nu overal van toepassing. Het enige dat is gebeurd, is dat er destijds een moderering is ingevoerd: het mag maximaal gaan over 100 euro. Natuurlijk zijn er in de reglementen ook garanties qua rechtsbescherming ingevoerd. Er kan bezwaar worden ingediend bij het college van burgemeester en schepenen, binnen de 3 maanden. Wie het daar dan nog niet mee eens is, kan naar de rechtbank van eerste aanleg stappen. Dat is mutatis mutandis ook enigszins wat gebeurt bij de administratieve sancties opgelegd door de steden en gemeenten en toegelaten door de federale wetgeving.

De belasting komt tot nu toe voor in een twintigtal gemeenten. In de provincie Antwerpen gaat het over acht gemeenten: Boom, Hemiksem, Lier, Mechelen, Niel, Rumst, Schelle en Stabroek. In de provincie Oost-Vlaanderen zijn het er negen: Dendermonde, Gent, Geraardsbergen, Lochristi, Lokeren, Moerbeke-Waas, Wachtebeke, Wetteren en Zelzate. In Vlaams-Brabant zijn het er vier: Machelen, Sint-Pieters-Leeuw, Vilvoorde en Zemst. In Limburg en West-Vlaanderen bestaat de belasting niet.

Die belastingreglementen hebben allemaal uitvoerbare kracht. Ze zijn destijds bezorgd aan de toezichthoudende overheid. Er zijn geen maatregelen tegen genomen. Als minister kan ik daar niet in optreden. Ik treed u bij dat er geen misbruik van mag worden gemaakt, maar ik kan me niet inbeelden dat een of andere stad of gemeente het enkele feit dat je deelneemt aan een betoging of een staking, zou aangrijpen om een taks te heffen. Zijn er ongeregeldheden, wordt er amok gemaakt, wordt er gevochten of zijn er onlusten, dan treedt de politie op. Die mag niet arbitrair optreden, maar moet de regels in acht nemen die ze te respecteren heeft als

politie. De gemeenten zijn daarin volledig autonoom, dat wil ik beklemtonen. Voor de rest heeft de Vlaamse overheid daar geen impact op.

Mijnheer De Loor, ik ben het dus met u eens dat omzichtigheid nodig is alsook groot respect voor de verdediging en de rechtszekerheid. Aanbevelingen ter zake zijn er niet. De gemeentelijke autoriteit kan zelf maatregelen nemen en bijvoorbeeld het reglement inperken. Als er onrechtmatig toepassing van zou worden gemaakt, kan men ingaan op het bezwaar dat geformuleerd wordt, zoals het hoort in een rechtstatelijke context.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Als antwoord op de teneur bij sommige collega's die zich hebben aangesloten, wil ik voor alle duidelijkheid zeggen dat mijn vraag is ingegeven niet vanuit het uitgangspunt dat de orde niet meer moet worden gehandhaafd, wel integendeel. Mijn vraag is ingegeven vanuit het oogpunt dat mensen hun sociale rechten moeten kunnen blijven verdedigen en daarvoor op straat moeten kunnen komen in een betoging.

Ik heb een aantal voorbeelden dat er oneigenlijk gebruik van wordt gemaakt. Ik verwoord dat in mijn vraag dat ik ervoor wil zorgen dat de sociale rechten van de mensen kunnen worden gevrijwaard. Ik grijp dat niet uit de lucht. Een voorbeeld is een stakingspiket bij een grootwarenhuis waar de eerste rij van de mensen die op stakingspiket staan, worden meegenomen door de politie en dan combitaks moeten betalen. Dat is gebeurd. Dat gebeurt dikwijls. Dat zijn zaken die in mijn ogen niet kunnen. De combitaks is daarvoor ook niet bedoeld.

Ik vind het zeer moedig van het gemeentebestuur van Gent dat het de combitaks behoudt maar wel bijstelt zodat in het kader van het sociale conflicten en betogingen er geen combitaks meer wordt aangerekend. Die betekent in mijn ogen een uitholling van het recht op verdediging van de sociale rechten.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Het is misschien veel moediger van de meer dan driehonderd andere gemeenten die helemaal geen combitaks heffen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de precaire situatie van de Roma in Vlaanderen en het actieplan dat de minister vooropstelt

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, de problemen van de Roma in Vlaanderen zijn genoegzaam bekend. Ze zijn vaak in beeld geweest de voorbije jaren, en de laatste maanden meer dan ooit tevoren. Dan is voornamelijk de situatie in Gent in beeld geweest omdat daar de situatie precair is. De situatie zelf van Gent is niet zo uitzonderlijk, wel de schaal ervan. Ze komt voor in heel wat Vlaamse gemeenten met dezelfde schrijnende achtergrond.

Kenmerkend is dat het gaat over Europese inwoners, inwoners van het verenigd Europa, met onze gezamenlijke identiteit, minister. Ze zijn deel van onze identiteit en ze hebben ook hun eigen identiteit, als ik uw opiniestuk mag parafraseren. Ik kan me daar overigens in grote mate bij aansluiten. Door het feit dat het Europeanen zijn en in het kader van de Europese regelgeving, is het veel moeilijker voor Vlaanderen om daar specifieke regels voor te bepalen. Ik denk alleen al maar aan de verplichte inburgeringscursussen, wat voor hen al een wat uitzonderlijke situatie is omdat ze Europese ingezetenen zijn. Los van de vraag of die

verplichting wenselijk is – ik denk persoonlijk van wel – is ze niet eens mogelijk. De vraag is of andere gerichte initiatieven mogelijk zijn om die problematiek aan te kaarten.

Dat doet trouwens niets af aan het feit dat het een probleem is dat in eerste instantie op Europees niveau moet worden aangepakt, ik ben me daar heel goed van bewust. Het probleem kan niet alleen op stedelijk en Vlaams niveau worden aangepakt. Er is een Europees beleid inzake de Roma, maar dat zou misschien sterker en meer doorgedreven moeten worden uitgevoerd, vooral in de landen van herkomst, zodat de problemen meer fundamenteel kunnen worden opgelost. Daar kan ik u niet over ondervragen, ik kan u alleen vragen wat Vlaanderen ter zake zou kunnen doen.

De problemen zijn talrijk en vooral op Europees vlak op te lossen. Vooral steden worden er in grote mate mee geconfronteerd en in tweede orde ook Vlaanderen. Gent en andere steden hebben al heel wat dingen gedaan. Minister, ik kan op basis van de openbaarheid van bestuur – wat een zegen toch, die openbaarheid van bestuur! – citeren uit een brief die u hebt geschreven aan de burgemeester van Gent over deze problematiek: "Het Romavraagstuk plaatst ons inderdaad voor belangrijke uitdagingen. Als Vlaams minister van Inburgering wil ik er alles aan doen om deze bevolkingsgroep een plaats te geven in onze samenleving. Met een versterkt inburgerings- en integratiebeleid kunnen Romafamilies kennismaken met de Nederlandse taal en hun positie op de arbeidsmarkt en de woonmarkt, en de toegang naar het onderwijs en de gezondheidszorg verder uitbouwen. Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft de opdracht gekregen een actieplan voor Roma uit te werken. U kunt alvast rekenen op mijn belangstelling en steun voor uw projecten. Voor de bespreking ervan kunt u desgewenst contact opnemen met Theo Francken, adjunct kabinetchef inburgering en Vlaamse Rand en Sadia Choukri, raadgever inburgering."

Minister, ik wil uitdrukkelijk mijn waardering uitspreken voor de inspanningen die u aankondigt. Mijn vertrekpunt is positief, maar de problemen zijn zeer divers. Wij hebben zelf gesprekken gevoerd met families, begeleiders en mensen uit de omgeving van de Roma. Daaruit blijkt dat een integrale aanpak aan de orde is. Het gaat over begeleiding van gezinnen met kinderen, over mentaliteit, over onderwijs. Heel wat Roma zijn niet overtuigd van het belang van onderwijs voor hun kinderen. Het is een onwaarschijnlijk complex probleem, ook een probleem van waarden en normen, die relatief sterk afwijken van de onze. Er is ook het probleem van huisvesting, gezondheidszorg, toeleiding naar werk, juiste informatie over rechten en plichten, perspectieven in het leven enzovoort. In Vlaanderen en Brussel, bijvoorbeeld De Foyer, zijn er werkingen die pionierswerk proberen te doen en zover mogelijk proberen te gaan.

Zoals ik al zei, moet het probleem in eerste instantie in Europa worden aangepakt. Daarom bestaan er een aantal steunmaatregelen in het kader van en ESF- (Europees Sociaal Fonds) en EFRO-beleid (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling), waarop steden zoals Gent bijvoorbeeld een beroep kunnen doen.

Minister, ik wil naar uw Vlaamse bevoegdheid verwijzen met de volgende vragen. Welke initiatieven waren er tot nu toe in Vlaanderen, op initiatief van de Vlaamse overheid of erdoor ondersteund, om het Romavraagstuk aan te pakken? Wat is de evaluatie daarvan? Wat zijn de krijtlijnen van het actieplan voor Roma dat het agentschap uitwerkt? Wanneer zal het plan klaar zijn? Heeft de stad Gent ondertussen contact opgenomen in verband met de problematiek? Is er ook overleg met Brussel, Antwerpen en Sint-Niklaas, steden die deze problemen het sterkst ondervinden? Weet u of er vanuit Gent een concrete vraag in verband met cofinanciering van een EFRO-project gekomen is?

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Voorzitter, ik had een soortgelijke vraag ingediend in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken, en wel om de reden die de heer Caron daarnet een paar keer heeft aangehaald. Het probleem stelt zich op dit ogenblik vooral in Gent, en dan

specifiek op terreinen van De Lijn. Dat was mijn invalshoek. De voorzitter heeft mijn vraag niet ontvankelijk verklaard en ik ben dus blij dat ik hier de mogelijkheid krijg om mijn bezorgdheden naar voren te brengen. Die zijn in grote lijnen dezelfde als die van de heer Caron.

Ik spreek nu specifiek over de stad Gent omdat ik de situatie daar het beste ken. Daar is een serieus probleem ontstaan. Door de toetreding van een aantal nieuwe lidstaten tot de Europese Unie is er een zekere mobiliteit binnen die nieuwe EU op gang gekomen. Voor een stad als Gent betekent dat dat er op goed 3 jaar tijd meer dan 5500 nieuwe EU-burgers zijn toegekomen. Het zijn voornamelijk Bulgaren, maar ook een niet-onbelangrijke groep van Roma. Die zijn de afgelopen weken en maanden zeer nadrukkelijk in het nieuws gekomen en, laat het ons maar eerlijk zeggen, zij leven vaak in bijzonder penibele omstandigheden die een deelstatenland als Vlaanderen onwaardig zijn. Het probleem is dat de steden dit probleem niet meer alleen kunnen oplossen.

De scholing is vaak dramatisch. Er worden inspanningen gedaan, de sociale dienst doet pogingen, maar we moeten eerlijk bekennen dat een bevolkingsgroep als de Roma bijzonder moeilijk te benaderen en te bereiken is, met alle gevolgen van dien. Wat het bovendien een stukje erger maakt, is dat de stad een aantal inspanningen heeft gedaan, maar de enige vaststelling die je kunt doen is dat die inspanningen een nieuw aanzuigeffect genereren. Elke positieve inspanning die de stad doet ten aanzien van de Roma, maakt dat er meer Roma naar de stad komen. Dat is een vicieuze cirkel, die zeer moeilijk kan doorbroken worden.

Minister, ik probeer namens mijn stad een noodkreet te slaken. Ik weet dat er contacten zijn tussen uzelf en de stad. De stad heeft de hulp van u en van het Vlaamse Gewest heel hard nodig om een oplossing te geven aan de problematiek van de Roma en de bevolkingsgroepen uit de nieuwe lidstaten. Ik vraag u namens de stad Gent uitdrukkelijk die hulp, maar ik vraag u ook om inspanningen te doen om die stem ook in Europa te laten weerklinken. Ik vraag dus heel nadrukkelijk om met de Europese instellingen contact op te nemen, niet alleen om die nieuwe lidstaten op hun verantwoordelijkheden te wijzen maar ook om te benadrukken dat, niettegenstaande ik nu op Gent heb ingezoomd, het een Europees probleem is dat ook deels Europees moet worden opgelost. Ik zou graag hebben dat u al het mogelijke doet om dat op de Europese agenda te krijgen. Ik ben u namens onze stad in elk geval dankbaar mocht u die inspanningen willen doen.

De voorzitter: De heer Creyelman heeft het woord.

De heer Frank Creyelman: Voorzitter, de vraag van de heer Caron en aansluitend die van de heer Roegiers, is om de Roma een plaats te geven in onze samenleving. De vraag is of de Roma eigenlijk wel een plaats willen in onze samenleving. De heer Caron heeft al gezegd dat Europa een soort gezamenlijke identiteit heeft, met grote lijnen waar we het allemaal over eens zijn. De Roma beklemtonen echter in grote mate hun eigen identiteit. Als nationalist heb ik daar op zich geen probleem mee. Als u wilt pleiten voor specifieke inburgeringsmaatregelen, hoe zult u dat dan doen? Aan de ene kant geen algemene inburgeringsmaatregelen, aan de andere kant wel specifieke maatregelen om die Roma te ondersteunen? Dus enerzijds niet inburgeren, hun eigen identiteit beklemtonen, en anderzijds wel specifieke maatregelen ter ondersteuning. Ik vind dat een nogal eigenaardige manier van denken.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Ik sluit me aan bij de bekommernissen van de heer Caron. Ook in Sint-Niklaas werden wij de afgelopen weken, maanden en jaren met problemen met Roma geconfronteerd. Het probleem is niet van dezelfde omvang als in Gent, maar het is wel een specifiek probleem, verschillend van de problemen met andere minderheden die zich in de stad komen vestigen. Ik kijk dus met belangstelling uit naar het antwoord van de minister. De stad, het OCMW, het asielcentrum en de privé-organisatie Vluchtelingen Ondersteuning (VLOS) Sint-Niklaas leveren immers met veel goede wil inspanningen. Er komt daarbij veel

idealisme en vrijwilligerswerk kijken. De stad ondersteunt dat werk, maar we kunnen dat niet alleen aan. Er is een Vlaamse aanpak nodig, en op termijn ook een Europese aanpak.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Het probleem is erg complex, en ik neem aan dat iedereen zich daarvan bewust is. Het is erg moeilijk oplossingen te vinden voor de problemen die zich met deze bevolkingsgroep aandienen. Het is een rondtrekkende bevolkingsgroep die moeilijk honkvast wordt. Er zijn problemen van velerlei aard: op het vlak van huisvesting, onderwijs, gezondheid enzovoort. De problemen zijn immens.

Toch kan ik zeggen dat de Vlaamse overheid heel wat initiatieven met betrekking tot Roma neemt. In het beleidsdomein Bestuurszaken lopen vier initiatieven. Een: in een aantal integratiecentra en -diensten werken mensen rond het Roma-vraagstuk. Dat gebeurt in de integratiediensten van Sint-Niklaas, Temse, Gent en Antwerpen, en in de integratiecentra de Foyer van Brussel, het Oost-Vlaams Diversiteitscentrum ODiCe en het Vlaams Minderhedencentrum (VMC).

Twee: het VMC neemt een coördinerende en aansturende rol op zich, vooral wat betreft de link met het onderwijs. In 2009 is de kennis over Roma en onderwijs via de website van het VMC ontsloten. Verschillende goede praktijken zijn in beeld gebracht. Het VMC heeft de Europese netwerken in kaart gebracht en heeft een aantal commissies over Roma bijeengeroepen. Die handelen over problemen rond meisjes, vrouwen, spijbelen, enzovoort. Zo is al heel wat kennis opgedaan over het werken met Roma. Die kennis vormt de basis van het actieplan.

Drie: er is de emancipatorische werking van het Minderhedenforum. Het forum werd voor de vertegenwoordiging van woonwagenbewoners en Roma gesubsidieerd via projectsubsidies. Vanaf september 2010 wordt deze taak structureel ingebed.

Vier: elk onthaalbureau in Vlaanderen sluit een samenwerkingsovereenkomst met de OCMW's in zijn werkingsgebied. Daarin wordt onder meer bepaald dat het OCMW zowel verplichte als rechthebbende inburgeraars – waaronder ook Roma – voor het krijgen en behouden van steun doorverwijst naar het onthaalbureau. Dat is ons enige aanknopingspunt: deze EU-burgers kunnen steun vragen en dan is de regeling op hen van toepassing.

Het onthaalbureau van Oost-Vlaanderen geeft een cursus Maatschappelijke Oriëntatie (MO) in het Romanes, de taal van Roma. In 2009 zijn er twee cursussen georganiseerd, met een totaal bereik van 24 personen. Het onthaalbureau van Gent geeft een cursus MO in het Slowaaks, die vooral door Roma wordt gevolgd. In het schooljaar 2009-2010 worden 7 lessenreeksen georganiseerd waaraan telkens 18 personen kunnen deelnemen, wat dus een geschat bereik van 126 Roma oplevert. De Roma-asielzoekers zijn verplicht die cursus te volgen, in het kader van het Inburgeringsdecreet.

Ook andere beleidsdomeinen ontwikkelen initiatieven: Onderwijs en Vorming, Welzijn en ten slotte zijn er ook experimentele projecten. In het beleidsdomein Onderwijs en Vorming is er structurele aandacht voor Roma, die in het algemeen onder de noemer 'trekkende bevolking' vallen. Zo wordt een leerling die valt onder de noemer ‘trekkende bevolking’ meegeteld voor de berekening van de GOK-lesuren. Scholen werken een GOK-beleid uit op maat van de school, afhankelijk van hun eigen situatie en noden. Dit wordt gecontroleerd door de schoolinspectie. Ook krijgen de scholen extra werkingstoelagen voor leerlingen die onder de noemer ‘trekkende bevolking’ vallen. Bij de berekening van het lesurenpakket voor de scholen wordt eveneens een zwaarder gewicht toegekend aan leerlingen uit de ‘trekkende bevolking’.

Een aantal lokale overlegplatforms (LOP’s), in Sint-Niklaas bijvoorbeeld, vormen fora waar problemen zoals spijbelen en de aanstelling van brugfiguren op lokaal niveau aan bod komen en aangepakt worden. Voor meer specifieke resultaten verwijs ik naar de minister van

Onderwijs. Ook in het beleidsdomein Welzijn wordt een eerder algemeen beleid gevoerd. In december 2009 heeft Vlaams minister van Welzijn Vandeurzen een omzendbrief naar de centra voor algemeen welzijnswerk (caw's) gestuurd over de tijdelijke uitbreiding van het laagdrempelig mobiel en ambulant hulpaanbod voor mensen zonder wettig verblijf, vluchtelingen en asielzoekers. Daartoe behoren dus Roma. De Vlaamse Regering geeft een eenmalig budget van 600.000 euro – goed voor ongeveer 10 voltijdsequivalenten – aan de caw's om gedurende 1 jaar het laagdrempelig hulpaanbod voor mensen zonder wettig verblijf, vluchtelingen en asielzoekers uit te breiden. Dat gebeurde vooral naar aanleiding van de regularisatie, die zorgde voor een grote toestroom.

Een achttal caw's, onder meer van Gent, Antwerpen en Brussel, hebben middelen gekregen om een tijdelijk project uit te werken. Sinds 1 januari 2010 lopen deze projecten. Het is evenwel te vroeg om over te gaan tot een evaluatie, zegt minister Vandeurzen. In de loop van september 2010 worden de eerste tussentijdse verslagen van de projecten verwacht. Veel consultatiebureaus van Kind en Gezin deden met inentingen en preventieve gezondheidszorg reeds heel wat ervaring met Roma op.

Eerder van experimentele aard zijn de projecten die de voorbije jaren werden ondersteund door de Vlaamse overheid, via Managers van Diversiteit, het Federaal Impulsfonds of andere. In een project van de vzw VLOS van Sint-Niklaas werd onder meer gewerkt rond gezondheidszorg. Een project van Groep Intro regio Oost-Vlaanderen in Sint-Niklaas betreft persoonlijke ontwikkelingstrajecten (i-POT) met Romajongeren. Een project van Groep Intro regio Oost-Vlaanderen in Temse werkt aan de begeleiding en de nazorg van Roma in de leerwerkplaats van Temse. Een project van het OCMW van Heusden-Zolder werkt aan de optimalisering van hulpverlening aan Roma.

De8 vzw, wat staat voor het lokale integratiecentrum van Antwerpen, ontwikkelde een interactieve tentoonstelling over de achtergrond en de talenten van Roma. De Foyer stelde communicatietips op voor leraren om te communiceren met kinderen en hun ouders.

Wat zijn de krijtlijnen van het actieplan? De Vlaamse overheid wil de verschillende initiatieven bundelen. Op de interkabinettenwerkgroep van 14 januari is beslist dat het VMC een voorbereidende nota opstelt die dan door het agentschap verder wordt uitgewerkt. De nota van het VMC is op 18 februari opgeleverd. Het VMC start met een omgevingsanalyse en duidt een aantal knelpunten aan. Het eerste betreft de reguliere dienstverlening: Roma hebben bijna per definitie een moeilijke relatie met reguliere dienstverlening en instanties. Het tweede betreft het onderwijs: een moeizame scholarisatie, veel afwezigheid, schoolse achterstand, vroeg afhaken, problematische contacten met het schoolpersoneel. Het derde betreft de tewerkstelling: geringe kansen op de arbeidsmarkt, geen aangepaste opleidingen en sociale tewerkstellingsmaatregelen. Het vierde betreft gezondheid: fysieke en geestelijke gezondheid, en de terugbetaling van de medische kosten. Het vijfde gaat over huisvesting: huurwoningen, kraakpanden enzovoort. Het zesde betreft Romameisjes en -vrouwen: de positie van Romavrouwen, het traditioneel huwen voor achttien, de vroegtijdige zwangerschappen.... Tot zover gaat de oplijsting van de problemen.

In de nota staan een aantal aanbevelingen. We zouden moeten voorzien in een aangepaste eerste- en tweedelijnswerking, in een versterking van de reguliere diensten, in de oprichting van specifiek op de Roma gerichte ondersteuningspunten, in een verhoging van de onderwijskansen, in de inschakeling van bemiddelaars, in investeringen in een aangepaste pedagogiek en een proactief toeleidingsbeleid, in een vergroting van de arbeidskansen, in aangepaste opleidingstrajecten voor Roma en in arbeidsbegeleiding voor niet-EU-burgers die geen volledige toegang tot de arbeidsmarkt hebben.

De krijtlijnen van de nota bestaan uit de formulering van een gedeelde visie die integraal op sociale inclusie moet zijn gericht. We moeten de ambitie hebben tot duidelijke doelstellingen voor de verschillende beleidsdomeinen te komen.

Zoals hier al is gezegd, zijn er een aantal mogelijkheden op Europees vlak. In het licht van het beleid ten aanzien van de Roma en van de financiële ondersteuning die hiervoor nodig is, heb ik het agentschap de opdracht gegeven dit aspect tijdens de uitwerking van de nota grondig uit te klaren.

Op 14 januari 2010 heeft een interkabinettenwerkgroep vergaderd. De Integratiedienst van Gent en de Foyer uit Brussel hebben die vergadering bijgewoond. Het resultaat hiervan is dat het Vlaams Minderhedencentrum (VMC) een voorbereidende nota heeft opgesteld. Het agentschap onderzoekt die nota nu. Met het oog op hun inbreng in de nota hebben vertegenwoordigers van de stad Gent, de stad Antwerpen en de gemeente Temse het overleg met het VMC bijgewoond.

Het gaat hier om een zeer complexe problematiek. De Europese Unie moet hierin een rol spelen. De stad Gent heeft de Europese Commissie rechtstreeks een brief gestuurd. De Europese Commissie heeft geantwoord dat ze de problematiek in het licht van de richtlijn inzake antidiscriminatie ter harte neemt. De initiële problematiek houdt immers in dat die mensen vaak in de landen van herkomst worden gediscrimineerd. Ze worden daar uitgestoten. Ze komen in andere landen terecht.

Deze rondtrekkende bevolking kent al die tijd dezelfde problemen. Naarmate de samenleving waar ze heen trekken verder evolueert en de bevolking meer sociale dienstverlening verstrekt, groeit de problematiek. Ik denk hierbij onder meer aan kinderopvang, kleuteronderwijs en lager onderwijs.

We mogen op dit vlak zeker niet pretentieus zijn. We mogen niet beweren dat we een oplossing kunnen vinden. In mijn ogen gaat het om een verhaal van rechten en plichten. We moeten tegen die mensen assertief durven zijn. We moeten hen er vooral op wijzen dat het hun plicht is voor onderwijs voor hun kinderen te zorgen. Daar begint het mee. Tijdens mijn weinige contacten die ik met deze groep heb gehad, heb ik daar steeds op gewezen. De aalmoezeniers die daarmee bezig zijn, onderschrijven dat. We moeten die mensen voortdurend op hun verantwoordelijkheden wijzen. Het gaat dan vooral om hun taak tegenover die kinderen. Door het gebrek aan onderwijs en het onregelmatig volgen van onderwijs, lopen die kinderen een achterstand op.

De Vlaamse overheid moet nagaan welke brede maatregelen ze kan treffen. Ik hoop dat de nota tot een breed actieplan zal leiden. Ik blijf echter heel bescheiden. Ik durf niet aan te kondigen dat we een fundamentele oplossing zullen vinden. Ik word echter geconfronteerd met de noodkreet van de stad Gent. Die problematiek is daar immens. Elders is het probleem kwantitatief misschien minder groot. Kwalitatief blijft het evenwel hetzelfde. De aanpak is steeds even moeilijk. Ik hoop dat we tot een goede afstemming zullen komen tussen alle beleidsdomeinen, zoals Welzijn en Onderwijs, en ons agentschap. Indien we enige vooruitgang willen boeken, hebben we een geïntegreerde aanpak nodig.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik dank de minister voor zijn uitgebreid, interessant en hoopvol antwoord. De nota die wordt opgesteld, lijkt me bijzonder interessant. Ik hoop dat die nota tot een interessant actieplan zal leiden. Dit actieplan moet natuurlijk op het terrein kunnen worden uitgevoerd. Ik ben me bewust van de complexiteit van de problematiek. Ik zal dat niet ontkennen. We moeten er echter mee omgaan. Ik ben blij dat de minister dit al doet.

De Europese problematiek heeft vooral met discriminatie en met de kwaliteit van de dienstverlening te maken. Indien een bevolking wordt gediscrimineerd, lijkt het me normaal dat ze op zoek gaat naar de plek waar ze nog het beste af is. Aan de basis ligt echter een discriminatie in de landen van herkomst. In die zin lijkt het me belangrijk deze thematiek op het Europese niveau aan te kaarten.

We kunnen op Europese ministerraden aan de alarmbel trekken. Ik heb de brief van Commissievoorzitter Barroso gelezen. Hij verwijst naar een aantal inspanningen die zijn geleverd. We moeten echter blijven drukken op de rol die de EU op dit vlak kan spelen. Vlaanderen kan dit Europees probleem onmogelijk alleen oplossen.

Tot slot wil ik de minister erop wijzen dat ik zijn verhaal van rechten en plichten kan onderschrijven. Dit moet duidelijk zijn. Ik heb zelf naar de problematiek van het gebrekkig arbeidsethos verwezen. Het is moeilijk ouders te motiveren hun kinderen op reguliere basis naar school te sturen. Dat zijn problemen waaraan moet worden gewerkt. Ik ben het hiermee eens.

Een fundamentele oplossing ligt niet voor de hand. Dit is merkwaardig. Dit is een van die problemen waarvan niemand kan zeggen dat ze binnen een paar jaar zullen zijn opgelost. Dit ontslaat ons echter niet van onze verantwoordelijkheid als beschaafde natie om ook te werken voor die gediscrimineerde minderheden die in hun eigen land vaak worden uitgestoten. Op dit vlak heeft de minister een Europese opdracht.

In elk geval wil ik de minister danken voor de inspanningen die nu reeds worden geleverd.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Ik wil de minister op mijn beurt bedanken. Blijkbaar zijn al stappen voorwaarts gezet. Ik vraag me af of het mogelijk zou zijn de nota die op 18 februari 2010 is opgesteld, aan de geïnteresseerde commissieleden te bezorgen. Het is natuurlijk mogelijk dat het hier nog wat te vroeg voor is. Ik ben in elk geval geïnteresseerd.

Ik ondersteun de oproep van de minister en van de heer Caron in verband met het verhaal van rechten en plichten. We kunnen er zeer hard van overtuigd zijn dat die kinderen naar school moeten gaan. We kunnen ze met zachte of minder zachte dwang proberen in de school te krijgen. Als de ouders er echter niet van overtuigd zijn dat hun kinderen naar school moeten, is het moeilijk die inspanning vol te houden.

De minister heeft daarnet verwezen naar de brief die de stad Gent rechtstreeks naar de Europese Commissie heeft gestuurd. Ik heb gevraagd dit punt zo veel mogelijk op het Europees niveau aan te kaarten. Ik heb hier niet echt een antwoord op gekregen. Is de minister van plan deze zaak op Europees niveau te blijven aankaarten? België is straks voorzitter van de EU. Er zullen zich zeker gelegenheden voordoen. Ik wil het ruimer bekijken. Het gaat niet enkel om Gent. Het is een Europees probleem. De problemen in Vlaanderen en in Gent zijn bijzonder. Het verdient dan ook aanbeveling die problemen op het Europees niveau zo veel mogelijk aan te halen.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: We zijn allicht allemaal onder de indruk van wat allemaal al gebeurt. Er zijn initiatieven genomen op lokaal vlak, op bovenlokaal vlak en op Vlaams vlak. Die initiatieven zijn door de overheid en door andere instanties genomen. We zijn ons daar misschien onvoldoende van bewust. We zijn er ons daarentegen wel van bewust dat er nog veel werk is en dat er geen wondermiddel bestaat om de maatschappelijke problemen waarmee deze groep en onze samenleving worden geconfronteerd, in goede banen te leiden. We moeten blijven proberen een oplossing te vinden.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik ben vergeten op de vraag van de heer Roegiers in te gaan. Ik heb er geen probleem mee Commissievoorzitter Barroso een brief te sturen. Ik zou hem twee vragen kunnen stellen. Ik zou kunnen vragen wat de Europese Commissie in het licht van de richtlijn al heeft gedaan om de discriminatie in de landen van herkomst concreet aan te pakken. Ik wil die vraag gerust stellen. Indien ik antwoord krijg, wil ik dat gerust aan de geïnteresseerden bezorgen.

Ik heb de nota bij, maar er staan wat aantekeningen op. Ik zal aan het secretariaat de nota zonder aantekeningen bezorgen. Ik doe dat in het licht van de openbaarheid van bestuur, en dan moet u die zelf niet meer opvragen. Het is een nota van 21 pagina's.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Kurt De Loor tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over gemeenschapsgericht werken als straf en de rol van de lokale besturen daarin

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, minister, lokale besturen spelen een belangrijke rol in diverse re-integratieprocessen van bepaalde kwetsbare groepen in onze maatschappij. Denken we maar aan langdurig werklozen, laaggeschoolden, tewerkstellingen volgens artikel 60, paragraaf 7, mindervaliden enzovoort. Ook een werkstraf die door een rechter werd uitgesproken, heeft tot doel de veroordeelde te resocialiseren door rechtstreeks diensten te leveren aan onze maatschappij.

De werkstraf wordt, als alternatieve straf door politie- en correctionele rechters, elk jaar meer uitgesproken. Voor wat mijn eigen provincie betreft, ging het in 2003 om 600 werkstraffen en in 2007 was er sprake van een verdubbeling: 1200 werkstraffen. Hoewel het aantal uitspraken voor werkstraffen verdubbeld is, is het aanbod aan werkplaatsen niet in verhouding gestegen. Er ontstaan dus tekorten en dat kan het gebruik van werkstraffen in gevaar brengen.

Hoewel de doelstellingen van de werkstraffen en de lokale besturen, re-integratie en resocialisatie, gelijklopend zijn, stellen we vast dat er veel weerstand bestaat bij lokale besturen om hierin een rol op te nemen, waarschijnlijk omdat er een wantrouwen bestaat, maar dat is vaak gebaseerd op een gebrek aan informatie en vorming.

Oost-Vlaanderen zou Oost-Vlaanderen niet zijn indien daar geen initiatief werd genomen. De provincie heeft in de tweede helft van vorig jaar een werkvergadering georganiseerd, specifiek gericht tot lokale besturen, om misverstanden en drempels weg te werken. Daarna werd ook werk gemaakt van een opleidingsaanbod voor personeelsleden van lokale besturen die werkgestraften moeten begeleiden en coachen.

Minister, bent u op de hoogte van het probleem van het gebrek aan werkplaatsen voor werkgestraften en ook van de schrik die bestaat bij lokale besturen om werkplaatsen aan te bieden? Wordt de Oost-Vlaamse werkvergadering die plaatsvond in oktober 2009, gekopieerd in andere provincies om ook daar de lokale besturen te stimuleren om meer plaatsen aan te bieden? Hebt u hiertoe al initiatief genomen? Ondersteunt u het opleidings-aanbod dat werd uitgewerkt voor de personeelsleden van lokale besturen die instaan voor de begeleiding van werkgestraften? Zo ja, op welke manier gebeurt dat?

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, minister, het initiatief werd inderdaad genomen door de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen omdat aangevoeld werd dat er een probleem is. Ik sluit me volledig aan bij de heer De Loor dat bepaalde steden en gemeenten nogal huiverachtig staan om die mensen op te nemen en een werkstraf te laten uitvoeren. Nochtans is dit meer dan nodig. We moeten die richting uitgaan, want gezien de problemen die zich stellen in de gevangenissen en bij Justitie, zijn die werkstraffen een groot deel van de oplossing, indien het om kleine misdrijven gaat. Al het mogelijke moet worden gedaan en de provincie Oost-Vlaanderen heeft eens te meer een voortrekkersrol gespeeld door de steden en gemeenten aan te moedigen om de werkstraffen zo veel mogelijk te laten uitvoeren door de personen die een klein misdrijf gepleegd hebben.

Het is niet altijd gemakkelijk om te bekijken op welke diensten die mensen kunnen worden ingezet. Veelal gaat het om technische diensten. Als burgemeester van Oudenaarde heb ik hier goeie ervaringen mee. Wij nemen jaarlijks verschillende personen op, en zij raken op die manier terug op het goeie pad. Ook de steden en gemeenten hebben een taak op dat vlak, maar natuurlijk komt er heel veel op de steden en gemeenten af en wanneer we spreken over een opleidingsaanbod, wat natuurlijk positief is, is er ook altijd de vraag wie dat alles moet betalen. De steden en gemeenten kunnen toch niet opdraaien voor de kosten van de opleiding die aangeboden wordt in het initiatief van de gouverneur? Ook de provincie en de Vlaamse overheid hebben hierbij toch wel een taak uit te voeren.

Ik steun dus volledig de bemerking van de heer De Loor, maar de vraag is wie al die opleidingen moeten betalen, want de steden en gemeenten hebben volgens mij een financiële steun nodig van de provincie en van de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, minister, ik sluit me aan bij de bezorgdheid van de vorige sprekers. Het is inderdaad een heel mooi initiatief van de gouverneur, maar ik denk dat de schuld niet alleen ligt bij de gemeenten, maar dat een aantal rechtbanken hier niet voldoende op inspelen door de gemeenten te contacteren bij het zoeken naar passende werkstraffen. In ons gerechtelijk arrondissement is dit een klein beetje in de vergeethoek geraakt. Wellicht is het de moeite waard om eens te onderzoeken in hoeverre de rechtbanken genoeg inspanningen doen om de gemeenten te contacteren.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Hebben we daarin als Vlaamse overheid misschien ook niet een taak? Ik kan me inbeelden dat bijvoorbeeld het Agentschap voor Natuur en Bos mensen zou kunnen inschakelen om werkstraffen uit te voeren. Het is uiteraard zinvol dat de lokale besturen dat doen. Ik ervaar zelf ook heel wat huiver bij de diensten van de lokale besturen om daarvoor tijd vrij te maken en programma's uit te werken. Dat is niet zo populair. Maar ik denk dat bepaalde – we moeten goed kijken welke – Vlaamse overheidsdiensten daarin ook een rol kunnen vervullen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer De Loor, het is een belangrijke vraag. Het gaat over autonome werkstraffen die ingevoerd zijn door de wet van 17 april 2002. Sindsdien kunnen werkstraffen worden uitgesproken van minimaal 20 uur en maximaal 300 uur, als alternatief voor de geldboete en de gevangenisstraf. Het gaat om onbezoldigd werk dat moet worden gepresteerd in de vrije tijd bij een openbare dienst, een vzw of een stichting met een sociaal, wetenschappelijk of cultureel doel.

Ik weet er een groeiende nood is aan tewerkstellingsplaatsen voor werkgestraften. Lokale besturen spelen een belangrijke rol in tal van integratieprocessen of re-integratieprocessen van kwetsbare groepen in onze samenleving: mensen met een handicap, tewerkstelling in het kader van artikel 60, paragraaf 7 van de OCMW-wet enzovoort.

Uit een onderzoek in de provincie Oost-Vlaanderen blijkt dat er in die provincie 31 gemeenten en 24 OCMW-besturen zijn die tewerkstellingsplaatsen bieden. In de praktijk gaat het om een brede waaier van diensten en jobinhouden: algemeen onderhoud, poetsen, klusjes in sporthal of zwembad, klasseren, plastificeren, herstellen van boeken, logistiek werk, collectievorming, inventarisatie en andere in bibliotheken, onderhoud van zerken, groen en wandelpaden op kerkhoven, meehelpen in de tuin, in de keuken of de refter bij rust- of ziekenhuizen, onderhoud van gebouwen, reinigen van auto's, stockbeheer, signalisatie, onderhoud van materiaal bij gemeentelijke diensten voor openbare werken, vegen, maaien, containers lossen, allerhande klusjes op het containerpark enzovoort.

Het tewerkstellen van een werkgestrafte vereist een sterk engagement, ook van de medewerkers. U hebt daarop ook gewezen. Ik ken gevallen waarbij medewerkers van de diensten het niet willen doen. Sommigen willen het wel. Het vraagt een grote betrokkenheid, ook van die lokale besturen. Ze zitten met onthaal, informatie en omkadering voor de werkgestrafte. Ze moeten stipt aanwezigheden opvolgen en de gepresteerde uren registreren. Als er problemen zijn, zoals niet of te laat opdagen en gebrekkige werkattitude, moeten ze dat onmiddellijke rapporteren aan het justitiehuis. Bovendien, en dat is een nog groter probleem voor veel steden en gemeenten, moeten de werkstraffen vaak 's avonds en in het weekend worden uitgevoerd, voor mensen die wel nog in het reguliere arbeidscircuit zitten. Niet elke werkplaats binnen een lokaal bestuur is daarvoor geschikt. Vanwege al die redenen zijn er lokale besturen die zich terughoudend opstellen. Het gaat over de personeelsinzet, de bijkomende verplichtingen en het probleem van de werkuren. Ze zijn er niet toe verplicht. De wet legt hun dat ook niet op. Ze komen daarvoor in aanmerking. Ze doen het al dan niet in het kader van hun lokale autonomie.

De provincie Oost-Vlaanderen heeft een project van vorming en maatschappelijke bewustmaking opgestart om de bestaande hinderpalen weg te nemen. Eind 2009 is er in Oost-Vlaanderen een overleg geweest tussen de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in Gent, de Oost-Vlaamse justitiehuizen, de Oost-Vlaamse lokale besturen, de gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen en gedeputeerde Eddy Couckuyt. Het doel van die vergadering was om de besturen te sensibiliseren om meer werkplaatsen te creëren.

De werkstraf maakt deel uit van het Strafwetboek en is een federale bevoegdheid. Het heeft helemaal niets te maken met onze bevoegdheden, tenzij dat de wet erin voorziet dat ook de gemeenschappen en gewesten in aanmerking komen voor het laten verrichten van werkstraffen. De wet zegt dat de werkstraf uitsluitend mag worden verricht bij openbare diensten van de staat, de gemeenten, de provincies, de gemeenschappen en de gewesten, bij vzw's en bij stichtingen met een sociaal, wetenschappelijk of cultureel oogmerk. Ook bij ons in de gewesten en gemeenschappen zou het inderdaad kunnen, maar ik heb er geen zicht op in hoeverre dat gebeurt.

De vraag naar de ondersteuning moet ik negatief beantwoorden, collega's. Mijnheer De Meulemeester, u vraagt dat Vlaanderen dat ook nog eens zou betalen. We zitten met het Belfortprincipe. U moet daarvoor terecht bij de federale overheid. Als die lasten oplegt aan de provincies of de gemeenten, moet die dat ook betalen. Als de gemeenten met die kost worden geconfronteerd, is het een federale gelegenheid. Daar kunnen wij niet bij helpen.

Ik vind ook niet dat ik zelf een initiatief moet nemen voor het opleidingsaanbod van de provincie Oost-Vlaanderen. Dat past in een federale bevoegdheid, waarbij de gouverneur dat initiatief genomen heeft. Ik apprecieer dat, maar het is in eerste instantie een federale zaak van de justititiehuizen en probatieassistenten. De wet zegt trouwens zelf dat er federaal en lokaal overlegstructuren voor de toepassing van de werkstraf worden opgericht. Die hebben tot taak om de instanties die betrokken zijn bij de uitvoering van de werkstraf op regelmatige basis samen te brengen teneinde hun samenwerking te evalueren. Ik weet niet of er een uitvoeringsbesluit is. De federale wet bepaalt dat dit lokaal en federaal gebeurt. Ik neem aan dat de federale overheid er haar verantwoordelijkheid voor neemt. Ik ga, collega's, de minister van Justitie daarover aanschrijven.

Ik vind het belangrijk dat dit punt hier wordt gesignaleerd. Die zorg leeft terecht bij de lokale overheden. Ik denk dat zij af en toe botsen op de grenzen van hun capaciteiten. In de mate dat er meer werkstraffen zijn, is het belangrijk dat er initiatieven worden genomen. Het is echter niet aan mij om initiatieven te nemen. De wet zelf bepaalt dat dit overleg gebeurt. Ik heb geen uitvoeringsbesluit gevonden, maar misschien heb ik niet lang genoeg kunnen zoeken. Ik zal de federale minister van Justitie daarover aanschrijven. De strafuitvoeringsproblematiek is een federale problematiek. Ik waardeer het initiatief dat is genomen, maar ik kan me op dit punt niet in de plaats stellen van de minister van Justitie.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik volg u wanneer u zegt dat het een federale materie betreft. Ik ben tevreden dat u zelf proactief hebt voorgesteld om contact op te nemen met de federale minister van Justitie om de zorg die vandaag in onze commissie ter sprake is gekomen, te uiten. Er moet worden voorzien in een opleidingsaanbod. Dat is niet duur, maar het moet natuurlijk wel worden betaald. De lokale besturen leggen al goodwill aan de dag. Zij gaan het engagement aan om werkgestraften te werk te stellen. Zij zouden dan ook nog moeten betalen voor het opleidingsaanbod. Ik vind het positief dat u daartoe contact zult opnemen met de minister van Justitie.

Het grootste deel van de werkgestraften is jonger dan 25 jaar. Het is dan ook belangrijk dat de lokale besturen hun verantwoordelijkheid nemen. Het betreft hier immers een investering in de toekomst.

Een andere mogelijkheid, waar ik zelf minder voor te vinden ben, is de lokale besturen te verplichten om dat te doen. Men zou de parallel kunnen trekken met de startbanen en de tewerkstelling van personen met een handicap.

Het zijn vaak de lokale besturen die goede wil tonen voor wat de uitbouw betreft van een diversiteitsbeleid. Zij stellen personen met een handicap te werk en stampen sociale-economieprojecten uit de grond. Vaak zijn het die OCMW's en gemeenten die ook nog de verantwoordelijkheid nemen in het dossier van de werkstraffen. In de gemeenten uit Zuid-Oost-Vlaanderen zoals Ronse, Zwalm, Zottegem en Geraardsbergen die actief participeren, is het niet toevallig dat sp.a daar vaak de burgemeester levert. Maar ook de heer De Meulemeester speelt natuurlijk een voortrekkersrol in Oudenaarde.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■